

T.C.
BİLİM SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI
Sanayi Genel Müdürlüğü

TÜRKİYE KİMYA SEKTÖRÜ STRATEJİ BELGESİ VE EYLEM PLANI

2012-2016

“Türkiye Kimya Sektörü Strateji Belgesi ve Eylem Planı (2012-2016)” Yüksek Planlama Kurulu’nun 22-10-2012 tarih ve 2012/26 sayılı kararı ile onaylanmıştır.

BAKANIMIZIN MESAJI

Türkiye Sanayi Stratejisi'nin **“Orta ve yüksek teknoloji ürünlerde Avrasya'nın üretim üssü olmak”** vizyonu çerçevesinde, ülkemiz için gerekli olan adımlar kararlılıkla atılmaktadır.

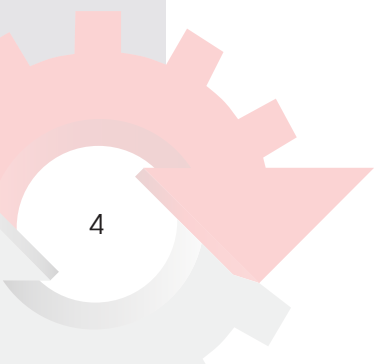
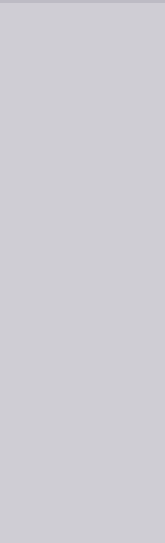
Hızlı teknolojik gelişmelerin yanı sıra dünya ticaretinin giderek serbestleşmesi ile beraber rekabet artmaktadır. Bu gelişmeler, bilim ve teknoloji politikalarını ön plana çıkarmakta ve araştırma-geliştirme çalışmalarına daha fazla kaynak ayrılmasını gerektirmektedir. Bir taraftan Avrupa Birliği ile bütünleşmeye çalışan, diğer taraftan ucuz işgücü maliyetlerine sahip olan ülkelerin rekabet baskısıyla karşı karşıya kalan Türk imalat sanayi için, politika ve stratejiler büyük önem taşımaktadır.

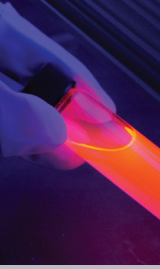
Sanayinin yapısal dönüşümünün gerçekleştirilmesine katkı sağlamak ve yönlendirmek amacıyla gerek Orta Vadeli Programlarda, gerek Yıllık Programlarda öncelikli olarak stratejik planlama yaklaşımı benimsenmiştir. Bu doğrultuda uzun süreli, yoğun ve katılımcı bir süreç neticesinde, **“Yüksek katma değerli, çevreye ve insan sağlığına duyarlı süreç ve ürünlerle, kimya sektöründe sürdürülebilir ve rekabetçi bir şekilde dış ticaret dengesini ülke lehine geliştirerek dünyada söz sahibi bir konuma gelmek”** genel amacı ve **“Katma değeri yüksek ürünler üreterek, Türkiye'yi yatırım üssü haline getirmek”** vizyonu ile **Türkiye Kimya Strateji Belgesi ve Eylem Planı** hazırlanmıştır. Bu strateji, bir hükümet politikası olarak uygulamaya yansıtılacaktır.

Belgenin, Ülkemiz kimya sanayisine katkı sağlayarak yeni ufukların açılmasına ve kimya sanayinin rekabet gücünün yükselmesine katkı sağlayacağı inancı ile hazırlık çalışmalarında emeği geçen ve bundan sonraki süreçte katkı sağlayacak herkese teşekkürlerimi sunarım.

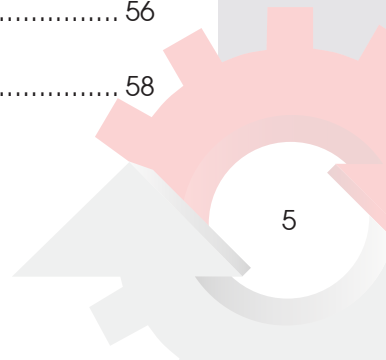
Nihat ERGÜN
Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı

İÇİNDEKİLER

TABLolar LİSTESİ.....	6
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	6
KISALTMALAR LİSTESİ.....	7
YÖNETİCİ ÖZETİ.....	9
1. GİRİŞ.....	13
2. MEVCUT DURUM.....	15
2.1. Kapasite ve İstihdam	15
2.1.1. Kapasite Kullanımı.....	15
2.1.2. İstihdam ve İşyeri Sayısı	16
2.2. Üretim ve ciro	16
2.2.1. Üretim	16
2.2.2. ciro	17
2.3. Dış Ticaret.....	17
2.3.1. REACH Sistemi ve Türk Kimya Sektörüne Etkileri	20
2.3.1.1. REACH Sisteminde Başvuru Süreci.....	21
2.3.1.2. Ön-Kayıt Süreci ve Sonrası.....	22
2.4. Uluslararası Doğrudan Yatırımlar ve Teşvik Belgelerinin Dağılımı.....	24
2.5. Kimya Sektörü Yatırımlarında Devlet Yardımları ve Teşvik Belgelerinin Dağılımı.....	25
2.6. Patent	30
2.7. Ar-Ge	30
2.8. Rekabet Gücü Açısından Uluslararası Karşılaştırma	32
2.9. Diğer Sektörler ve Yan Sanayi ile İlişkileri	33
3. DURUM ANALİZİ	34
3.1. GZFT Analizi	34
3.2. Öncelikli Sorun Alanları	35
4. VİZYON, GENEL AMAÇ, HEDEFLER ve EYLEMLER	36
4.1. Vizyon	36
4.2. Genel Amaç, Hedefler ve Eylemler	36
5. STRATEJİ VE EYLEM PLANININ İZLENMESİ VE DEĞERLENDİRİLMESİ.....	44
6. EYLEM PLANI	45
EK 1- STRATEJİ BELGESİNİN TEMEL POLİTİKA BELGELERİ İLE İLİŞKİSİ	56
EK 2- BELGE HAZIRLAMA ÇALIŞMALARI KATILIMCI LİSTESİ.....	58

TABLolar LİSTESİ

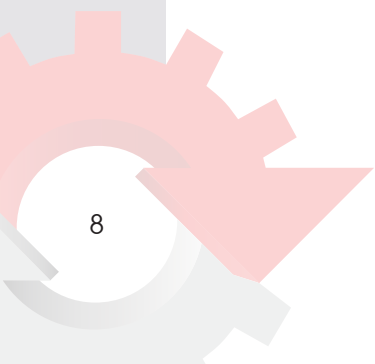
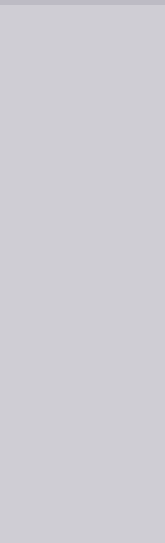
Tablo 2.1. Yıllara Göre Kapasite Kullanım Oranı (Ağırlıklı Ortalama %)	15
Tablo 2.2. Kimya Sektöründe Çalışan Sayısı	16
Tablo 2.3. Kimya Sektöründe Girişimci Sayısı	16
Tablo 2.4. Üretim Değeri (TL)	17
Tablo 2.5. Kimya Sektörü İthalatı (Bin ABD Doları)	18
Tablo 2.6. Kimya Sektörü İhracatı (Bin ABD Doları)	18
Tablo 2.7. Kimya Sektöründe Coğrafi Bölgelere Göre Dış Ticaret (ABD Doları)	19
Tablo 2.8. Kimya Sektöründe Alt Sektörler İtibariyle Dış Ticaret (ABD Doları)	20
Tablo 2.9. Doğrudan Uluslararası Yatırım Girişimlerinin Dağılımı (Milyon ABD Doları)	24
Tablo 2.10. Uluslararası Sermayeli Şirketlerin Yıllara Göre Sayısal Dağılımı	24
Tablo 2.11. Uluslararası Sermayeli Şirketlerin Kuruluş Türlerine Göre Dağılımı	24
Tablo 2.12. Uluslararası Sermayeli Şirketlerin İllere Göre Dağılımı (1954-2011)	25
Tablo 2.13. Yeni Teşvik Sisteminde Sağlanacak Destek Unsurları	25
Tablo 2.14. Bölgesel Teşvik Uygulamalarında Sağlanan Destek Unsurları	27
Tablo 2.15. Büyük Ölçekli Yatırımların Teşviki	27
Tablo 2.16. Büyük Ölçekli Yatırımlar İçin Sağlanan Destek Unsurları	28
Tablo 2.17. Stratejik Yatırımlar İçin Sağlanan Destek Unsurları	29
Tablo 2.18. Patent ve Faydalı Model Başvurularının NACE Sınıflamasına Göre Dağılımı	30
Tablo 2.19. Kimya Sektöründe Ar-Ge Harcaması (TL)	31
Tablo 2.20. Kimya Sektöründe Ar-Ge Harcaması Finans Kaynağı (TL)	31
Tablo 2.21. Kimya Sektöründe Ar-Ge İnsan Gücü	31
Tablo 2.22. AB Ülkelerinde ve Türkiye’de Kişi Başına Yapılan Kimyasal Madde Satışı	32

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 2.1. Kimya Sektöründe Aylık Sanayi Ciro Endeksi	17
Şekil 2.2. REACH Uygulama Takvimi	23
Şekil 2.3. Kimya Sektörünün Diğer Sektörlerle İlişkisi	33

KISALTMALAR LİSTESİ

AB	Avrupa Birliği
Ar-Ge	Araştırma Geliştirme
BDDK	Bankacılık Dzenleme ve Denetleme Kurulu
BOREN	Ulusal Bor Araştırma Enstitüsü
BÖY	Büyük Ölçekli Yatırımlar
CEFIC	Avrupa Kimya Sanayi Konseyi
CIP	Avrupa Birliği Rekabet Edebilirlik ve Yenilik Programı
CLP	Kimyasal maddelerin ve karışımların; sınıflandırılması, etiketlenmesi ve ambalajlanması
DYY	Doğrudan Yabancı Yatırım
EKK	Ekonomi Koordinasyon Kurulu
EN	Avrupa Normları
EPDK	Enerji Piyasası Dzenleme Kurumu
ETKB	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı
GSMH	Gayrisafi Milli Hasıla
GSYİH	Gayrisafi Yurtiçi Hasıla
GTİP	Gümrük Tarife İstatistik Pozisyonu
IMF	Uluslararası Para Fonu
İGEME	İhracatı Geliştirme Etüd Merkezi
İŞGEM	İř Geliştirme Merkezi
İŞKUR	Türkiye İř Kurumu
KOBİ	Küçük ve Orta Büyüklükteki İřletmeler
KOSGEB	Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı
KSS	Küçük Sanayi Sitesi
KSP	Kimya Sektör Platformu
NACE	Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflandırılması
OECD	Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü
OSB	Organize Sanayi Bölgesi
ÖTV	Özel Tüketim Vergisi
REACH	Kimyasalların Kaydı, Değerlendirilmesi, İzni ve Kısıtlanması
STA	Serbest Ticaret Anlaşması
STK	Sivil Toplum Kuruluşu
TBMM	Türkiye Büyük Millet Meclisi
TC	Türkiye Cumhuriyeti
TCMB	Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası
TEİAŞ	Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi
TİSK	Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu
TKSD	Türkiye Kimya Sanayicileri Derneği
TMSF	Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu
TOBB	Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği
TSE	Türk Standardları Enstitüsü
TSK	Türk Silahlı Kuvvetleri
TPE	Türk Patent Enstitüsü
TÜBİTAK	Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
TÜSİAD	Türk Sanayici ve İşadamları Derneği
YDO	Yatırım Destek Ofisleri
YPK	Yüksek Planlama Kurulu
YOİKK	Yatırım Ortamını İyileştirme Koordinasyon Kurulu
YÖK	Yükseköğretim Kurulu

YÖNETİCİ ÖZETİ

Kimya sektörü ürünleri, oldukça geniş bir ürün yelpazesine sahiptir. Sektör; temizlik ürünleri, boya, kozmetik ürünleri, ilaçlar gibi tüketim mallarının yanı sıra; tarım sektörü için gübreler ve tarım ilaçları, kimya sanayinin de dahil olduğu imalat sanayinin ihtiyaç duyduğu organik ve inorganik kimyasallar, boyalar, laboratuvar kimyasalları, termoplastikler ve benzeri ürünleri üretmektedir. Böylesine yoğun ürün yelpazesine sahip olan kimya sektörü, ithalata bağımlı durumdadır. Yurt içinde kullanılan hammaddelerin % 70'i ithal edilmekte, % 30'u ise yerli üretimle karşılanmaktadır.

Hammadde de dışa bağımlılık, plastik sektöründe de önemli bir sorun halindedir. Nitekim; 2011 yılında toplam hammadde arzı içinde yerli üretimin payı % 17, ithalatın payı ise % 83 olarak gerçekleşmiştir. Yerli üretimi bulunan, AYPE, AYPE-T, YYPE, PVC, PP ve PET 'de üretimin toplam arz içindeki payı sırasıyla, % 23, % 15, % 10, % 19, % 15 ve % 18 olarak gerçekleşmiş; ancak bunların dışındaki tüm plastik hammaddeler, % 100 oranında ithalatla karşılanmıştır.

Kimya sektörü sermaye-teknoloji yoğun bir sektör olduğu için işgücü yoğunluğu düşüktür. Bu nedenle, sektörün imalat sektörü istihdamı içindeki payı, son beş yıldır % 8 düzeyinde seyretmiştir.

Kimya sektöründe kapasite kullanımı, diğer sektörlerde verdiği girdiler de göz önünde bulundurulursa, ülkenin genel eğilimine bağlı olarak gelişme göstermiştir. Son dört yılda ağırlıklı kapasite kullanım oranı, % 73,8 düzeyinde gerçekleşmiştir.

2011 yılında, kimya sektörü ithalatı 37,8 milyar ABD doları, ihracatı ise 13 milyar ABD doları olarak gerçekleşmiştir. Kimya sektörü, dış ticaretinin yarından fazlasını AB ülkeleri ile yapmaktadır.

19/06/2012 tarihli ve 28328 sayılı Resmi Gazete 'de yayımlanarak yürürlüğe giren 15/06/2012 tarihli ve 2012/3305 sayılı "Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar" ile düzenlenen esaslar çerçevesinde; Kimya Sektörü yatırımları, Genel Teşvik Uygulamaları, Bölgesel Teşvik Uygulamaları, Büyük Ölçekli Yatırımlar ve Stratejik Yatırımlar kapsamında desteklenmektedir.

Türkiye'de Gayri Safi Yurtiçi Ar-Ge harcamasının Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (GSYİH) içindeki payı % 0,73 iken, kimya sektörüne yapılan Ar-Ge harcamasının GSYİH içindeki payı % 0,02'dir. Ülkemiz kimya sanayinin, çevreye zarar vermeyen, katma değeri yüksek ürünlerin üretimi için kendi teknolojisini oluşturan ve geliştiren, rekabet gücü olan bir yapıya kavuşturulabilmesi için; Ar-Ge çalışmalarında gerekli ve önemli bir unsur olan üniversite-sanayi işbirliği çalışmalarında devlet desteğinin artırılması önem arz etmektedir.

Avrupa Birliği Kimyasallar Politikasını teşkil eden REACH Tüzüğü, 01.06.2007'de yürürlüğe girmiştir. Söz konusu tüzüğe göre, AB+AEA (İzlanda, Norveç ve Lihtenştayn) ülkelerinde faaliyet gösteren ve yılda 1 ton veya daha fazla miktarda kimyasal madde üreten veya ithal eden firmaların,

söz konusu kimyasal maddeleri, AB örgütlenmesi içerisinde yer alan Avrupa Kimyasallar Ajansı (AKA) yönetimindeki merkezi bir veri tabanına kaydettirmesi zorunludur. Tüzüğün tüm uygulamalarından AB’deki üreticiler veya ithalatçılar sorumlu olsalar da; bu yükümlülüklerin AB dışından mal tedarik edilen firmalarla paylaşılmak zorunda olunması, nedeniyle AB dışındaki pazarların da REACH’ten etkilenmesine neden olmaktadır.

2010 yılı programında yer alan tedbir 126 ile sanayide sektörlerin rekabet gücünün artırılması amacıyla, sektörel stratejilerin ve eylem planlarının hazırlanması görevi, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığına verilmiştir.

Türkiye Kimya Sektörü Strateji Belgesi ve Eylem Planının hazırlanmasında, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının 2010-2014 Stratejik Planı, Türkiye Sanayi Stratejisi, Dokuzuncu Kalkınma Planı (2007-2013) Kimya Sanayi Özel İhtisas Komisyonu Raporu, Ekonomi Bakanlığı koordinasyonunda yapılan I. ve II. Kimya Sektörü Stratejik Plan Toplantısı sonuç raporları, Kimya Kongreleri sonuç raporları, ulusal ve uluslararası sektör sivil toplum kuruluşlarının yayınları ve ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının görüşlerinden yararlanılmıştır.

Türkiye Kimya Sektörü Strateji Belgesi, beş ana bölümden meydana gelmektedir. Birinci bölümde, kimya sektörünün mevcut durumu; ikinci bölümde, Stratejinin hazırlanmasında yer alan paydaşlarla birlikte yapılan durum analizi değerlendirilmiştir. Üçüncü bölümde, tüm paydaşların katılımı ile belirlenen kimya sektörü vizyonu, genel amacı ve hedefleri anlatılmıştır. Dördüncü bölümde, uygulama, izleme ve değerlendirmeye yer verilmiştir. Beşinci bölümde ise, eylem planı yer almaktadır.

Stratejinin hazırlanmasında yer alan paydaşlarla birlikte, mevcut durum esas alınarak durum analizi yapılmış olup; buradan sektörün problemlerine ulaşılmış ve söz konusu problemler kullanılarak sektörün öncelikli sorun alanları tespit edilmiştir.

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının 2010-2014 Stratejik Planı’nda yer alan vizyonu ve bu vizyona ulaşmaya yönelik amaç çerçevesinde çalışmalar yürütülmüş ve bu bağlamda özel sektör, STK’lar, üniversiteler ve kamu kurum ve kuruluşlarının temsilcilerinin katılımıyla gerçekleştirilen kimya sektörüne yönelik stratejik planın hazırlanması toplantılarında, Türkiye Sanayi Stratejisinin **“Orta ve yüksek teknolojili ürünlerde Avrasya’nın üretim üssü olmak”** vizyonu dikkate alınarak, Türk Kimya sektörünün uzun dönemli vizyonu **“Katma değeri yüksek ürünler üreterek, Türkiye’yi yatırım üssü haline getirmek”** şeklinde belirlenmiştir.

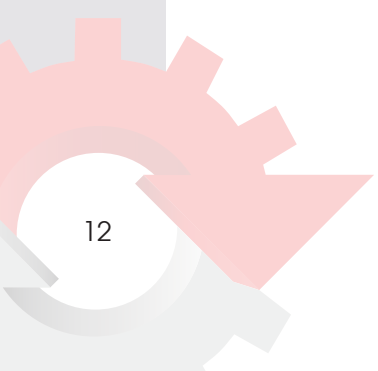
Bu vizyon çerçevesinde, Türkiye Kimya Sektörü Stratejisi Belgesinin genel amacı ise **“Yüksek katma değerli, çevreye ve insan sağlığına duyarlı süreç ve ürünlerle; kimya sektöründe, sürdürülebilir ve rekabetçi bir şekilde dış ticaret dengesini ülke lehine geliştirerek, dünyada söz sahibi bir konuma gelmek”** olarak şekillendirilmiştir.

Bu genel amacı gerçekleştirmek üzere, kimya sektörünün öncelikli sorun alanlarından da yola çıkılarak:

- **Kimya sektöründe; katma değeri yüksek, insan ve çevre sağlığına duyarlı ürünlerin üretim ve ihracatını geliştirecek politikalar oluşturulması,**
- **Yüksek katma değerli üretim yapısına geçilerek, ara girdi ithalatının azaltılması,**
- **Kimya sektörünün genel amacına uygun ulusal Ar-Ge politikaları oluşturularak, Ar-Ge bilincini artıracak uygulamaların hayata geçirilmesi,**
- **Kimya sektörünün her kademesi için; nitelikli, eğitilmiş, teknoloji ve kalite bilincini özümsemiş, insan gücü yetiştirilmesi,**
- **Güvene dayalı, paydaşların etkin katılımının sağlandığı, ortak hedeflere yönelebilecek, işbirliği ortamı oluşturulması,**
- **Yerli ürünlere yönelik talep yaratılarak, dış ticaret dengesinin ülke lehine dönüştürülmesi,**

şeklinde altı hedef tespit edilmiştir. Tespit edilen altı hedefe ulaşmak için, 36 eylemin hayata geçirilmesi planlanmaktadır.

Stratejinin hayata geçirilebilmesi için, uygulama izleme ve koordinasyon mekanizmasının oluşturulması büyük önem taşımaktadır. Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı koordinasyonunda, ilgili diğer tüm kurum ve kuruluşların katılımıyla birlikte uygulama süreçlerinin takibi ve koordinasyonu, belirlenen hedeflere ulaşılmasında son derece önemlidir. Bu nedenle tüm paydaşların üzerinde mutabık kaldığı eylem planı ve öngörülen eylemlerin uygulanmasının izlenmesi, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından oluşturulacak Yönlendirme Kurulu vasıtasıyla yapılacaktır. Eylem planında, altı hedefin altında 36 eylem yer almaktadır.

1. GİRİŞ

Türkiye Kimya Sektörü Strateji Belgesi, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı 2010-2014 Stratejik Planı, Türkiye Sanayi Stratejisi, Dokuzuncu Kalkınma Planı (2007-2013) Kimya Sanayi Özel İhtisas Komisyonu Raporu, Ekonomi Bakanlığı koordinasyonunda yapılan I. ve II. Kimya Sektörü Stratejik Plan Toplantısı Sonuç Raporları, Ulusal ve Uluslararası Sektör Sivil Toplum Kuruluşlarının yayınlarından yararlanılarak hazırlanmıştır.

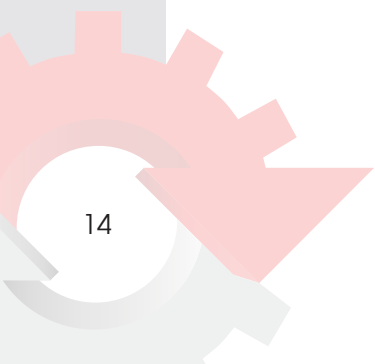
Çalışmaların başlangıcı; 21-23.03.2008 tarihlerinde, Silivri/İstanbul'da İstanbul Kimyevi Maddeler ve Mamuller İhracatçıları Birliği Yönetim Kurulunun kararı ve Ekonomi Bakanlığının onayı ile Türk Kimya Sanayi'nin sorunlarının ele alınması, sektörün bugünkü durumu ve geleceğe yönelik görüş ve önerilerin tartışıldığı toplantıya dayanmaktadır. Kimya sektörünün sınırlarının çizilmesi, genelde tartışma yaratan bir konudur. Bu nedenle toplantıda; kimya sektörünün sınırlarının, Birleşmiş Milletlerce hazırlanan ve dünyada yaygın olarak kullanılan "Tüm Ekonomik Faaliyetlerin Uluslararası Standart Endüstriyel Sınıflaması"nda belirtilen sınırlar olmasına ve bu sınıflamaya göre de kimya sektörünün faaliyet alanının; Kimyasalların ve Kimyasal Ürünlerin İmalatı (20), Temel Eczacılık Ürünlerinin ve Eczacılığa İlişkin Malzemelerin İmalatı (21) ve Kauçuk ve Plastik Ürünleri İmalatı (22) olarak belirlenmesi kararlaştırılmıştır.

Bu toplantıya, kimya sektörünü temsil eden özel sektör kuruluşları, kamu kuruluşları ve üniversite temsilcileri katılmıştır. Toplantıda, paydaşlarla birlikte mevcut durum esas alınarak GZFT analizi yapılmış olup; buradan sektörün problemlerine ulaşılmış ve söz konusu problemler kullanılarak sektörün öncelikli sorun alanları tespit edilmiştir. Öncelikli sorun alanlarından hareketle, sektöre ilişkin vizyon ve genel amaç belirlenmiştir. Bu genel amacı gerçekleştirmek üzere, kimya sektörünün öncelikli sorun alanlarından da yola çıkılarak, altı hedef tespit edilmiştir. Kimya Stratejisi'nin genel amacını ve dolayısıyla hedeflerini gerçekleştirmek üzere, kimya sektörünün güçlü ve zayıf yönleri ile sahip olduğu fırsatlar ve karşı karşıya kaldığı tehditler göz önünde bulundurularak, 36 eylem tespit edilmiştir.

21-23.03.2008 tarihinde gerçekleştirilen toplantıda belirlenen stratejik planın değerlendirilmesi amacıyla, 21.02.2009 tarihinde "II. Kimya Sektörü Stratejik Planı Toplantısı", Dış Ticaret Kompleksi/İstanbul adresinde gerçekleştirilmiştir. Bahse konu toplantı ile, 2008 yılında tüm dünyada yaşanan ekonomik krizin ülkemiz kimya sanayine etkileri de dikkate alınarak, birinci toplantıda ortaya çıkan sonuçlar revize edilmiştir.

I. ve II. Stratejik Plan çalışma sonuçları, Türkiye Kimya Sanayicileri Derneği ile ortaklaşa yapılan çalışmalar sonucunda değerlendirilmiş ve Kimya Sektörü Strateji Raporu taslak metni hazırlanmıştır.

Türkiye Kimya Sanayicileri Derneği koordinasyonunda 17-18.12.2009 tarihinde yapılan VII. Kimya Sanayi Kongresinde, rapor üzerinde görüş alışverişinde bulunulmuştur. Ayrıca taslak rapor, elektronik ortamda ilgili kamu kurum ve kuruluşlarına da gönderilmiştir. Rapor, 27.01.2010 tarihinde yapılan Kimya Teknik Komitesi (KİMTEK) toplantısında görüşülmüş ve akabinde resmi yazı ile 22.02.2010 tarihinde ilgili kurum ve kuruluşların görüşüne sunulmuştur. Gelen görüşler, ilgili kurumların karar vermeye yetkili üst düzey temsilcilerinin katılımı ile 20.04.2010 tarihinde Bakanlığımızda yapılan genişletilmiş KİMTEK toplantısında ve 15.03.2011 tarihinde Türkiye Odalar Borsalar Birliğinde yapılan Türkiye Kimya Sanayi Meclis toplantısında, tekrar değerlendirilmiştir.

2. MEVCUT DURUM

Türk kimya endüstrisi, ağırlıklı olarak petrokimya, sabun, deterjan, gübre, ilaç, boya-vernik, sentetik elyaf, soda gibi çeşitli kimyasal hammadde ve tüketim ürünlerinin üretiminin gerçekleştirildiği tesislerden oluşmaktadır. Sektörde faaliyet gösteren firmalar, ölçek ve sermaye kaynakları açısından farklılık göstermektedir. Sektörde yer alan firmaların önemli bir kısmı, küçük ve orta ölçekli işletmelerden oluşmakla birlikte; büyük ölçekli firmalar ile çok uluslu şirketler de sektörde göstermektedir.

Türk kimya sanayinin 2011 yılı TÜİK verilerine göre ithalatı 37,8 milyar ABD doları iken ihracatı 13 milyar ABD doları olarak gerçekleşmiştir. Bu da Türk Kimya Sanayinin hammadde ve teknoloji bakımından dışa bağımlı bir sektör olduğunu ve bu itibarla kimya sanayinde ithal ikamesi mahiyetinde yatırımlar yapılmasının önümüzdeki yıllarda büyük önem taşıdığını göstermektedir.

Kimya sanayi, lojistik önemi açısından, çoğunlukla ülkenin kıyı bölgelerinde lokalize olmuştur. Petrol ve petrol ürünleri, deterjan, sabun, ilaç kimyasalları, boya gibi ürünleri üreten kimya firmalarının çoğu, Marmara Bölgesinin üç büyük sanayi ili olan İstanbul, Kocaeli ve Sakarya'da, Ege Bölgesinde İzmir'de yerleşim gösterirken; gübre ve petrol ürünleri firmalarının çoğu, Akdeniz Bölgesinde toplanmıştır. Ayrıca Akdeniz Bölgesinde, ana ham maddelerden olan soda, bikromat gibi önemli üretim merkezleri de bulunmaktadır. Karadeniz Bölgesinde ise, gübre fabrikaları göze çarpmaktadır.

2.1. Kapasite ve İstihdam

2.1.1. Kapasite Kullanımı

Kimya sektöründe kapasite kullanımı, diğer sektörlerde verdiği girdiler de göz önünde bulundurulursa, ülkenin genel eğilimine bağlı olarak gelişme göstermiştir. Son dört yılda ağırlıklı kapasite kullanım oranı, % 73,8 düzeyinde gerçekleşmiştir.

Tablo 2.1. Yıllara Göre Kapasite Kullanım Oranı (Ağırlıklı Ortalama %)

	2008	2009	2010	2011
Kimyasalların ve Kimyasal Ürünlerin İmalatı	72,43	68,94	80,37	82,57
Temel Eczacılık Ürünlerinin ve Eczacılığa Ait Malzemelerin İmalatı	75,12	70,85	72,6	74,74
Kauçuk ve Plastik Ürünleri İmalatı	74,49	64,34	73,05	76,18
KİMYA SEKTÖRÜ ORTALAMASI	74,01	68,04	75,34	77,83

Kaynak: TCMB (NACE REV.2 Kod:20-21-22)

2.1.2. İstihdam ve İşyeri Sayısı

TÜİK verilerine göre, 2004 yılında kimya sektöründe 191.348 kişi istihdam edilirken; bu rakam beş yılda % 19,92 artarak, 2009 yılında 229.465'e ulaşmıştır. Kimya sektörü istihdamının imalat sanayi içindeki payı 2004 yılında % 7,96 iken, 2009 yılında % 8,88'e yükselmiştir.

Tablo 2.2. Kimya Sektöründe Çalışan Sayısı

	2004	2005	2006	2007	2008	2009
GENEL TOPLAM	7.541.452	8.939.894	9.419.476	9.829.061	10.087.751	9.526.769
İMALAT SANAYİ	2.404.342	2.583.747	2.684.240	2.776.303	2.858.485	2.584.773
İmalat Sanayi İçerisindeki Payı (%)	7,96	7,86	7,91	7,62	8,03	8,88
KİMYA SEKTÖRÜ	191.348	203.330	212.513	211.675	229.759	229.465

Kaynak: TÜİK

2009 yılı itibarıyla kimya sektöründe 21.836 işyeri bulunmaktadır. İmalat sanayinde faaliyet gösteren firmaların % 6,81'i, kimya sektöründe yer almaktadır.

Tablo 2.3. Kimya Sektöründe Girişimci Sayısı

	2004	2005	2006	2007	2008	2009
GENEL TOPLAM	2.002.834	2.393.578	2.473.841	2.567.704	2.583.099	2.483.300
İMALAT SANAYİ	281.029	302.459	309.841	316.596	321.652	320.815
İmalat Sanayi İçerisindeki Payı (%)	5,15	5,55	5,48	5,83	5,86	6,81
KİMYA SEKTÖRÜ	14.489	16.796	16.987	18.475	18.858	21.836

Kaynak: TÜİK

2.2. Üretim ve Ciro

2.2.1. Üretim

TÜİK verilerine göre, kimya sektörünün 2009 yılındaki üretim değeri; 2008 yılına göre % 0,6 azalmış olmasına rağmen, imalat sanayi içindeki payı % 10,8'den 12,2'ye yükselmiştir. Kimya sektöründe (Kimyasalların ve Kimyasal Ürünlerin İmalatı, Temel Eczacılık Ürünlerinin ve Eczacılığa Ait Malzemelerin İmalatı ve Kauçuk ve Plastik Ürünleri İmalatı) 2009 yılı üretim değeri, yaklaşık 51 milyar TL olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 2.4. Üretim Değeri (TL)

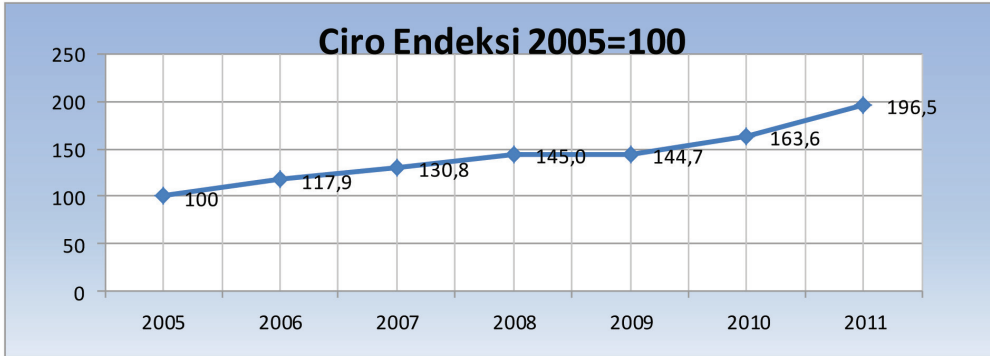
	2008	2009
GENEL TOPLAM	1.019.681.427.684	956.651.294.368
Türkiye Üretimi İçindeki Payı (%)	5	5
İMALAT SANAYİ	477.139.486.466	420.380.698.940
İmalat Sanayi İçindeki Payı (%)	10,8	12,2
KİMYA SEKTÖRÜ	51.431.333.001	51.123.821.090

Kaynak: TÜİK

2.2.2. Ciro

Kimya sektöründe ciro endeksi, 2008 yılına kadar her yıl, ortalama % 13,2 oranında artmıştır. 2008 yılının üçüncü çeyreğinden itibaren düşüşe geçen endeks, 2009 yılını 144,7 puanla kapatmıştır. 2009 yılının ikinci yarısından itibaren tekrar yükselişe geçen endeks, bir önceki yıla göre % 13 artarak, 2010 yılını 163,6 puanla kapatmıştır. 2011 yılında da artışına devam eden ciro endeksi, 196,5 puana ulaşmıştır.

Şekil 2.1. Kimya Sektöründe Aylık Sanayi Ciro Endeksi

Kaynak: TÜİK (NACE REV.2(Kod:20-21-22))

2.3. Dış Ticaret

Kimya sektörü, günümüzde sanayileşmiş ülkelerde; enerji, tarım, sağlık, ulaştırma, gıda, inşaat, elektronik, tekstil ve çevre koruma gibi alanlara sağladığı yüksek katma değer içeren ürünler ve bu sektörlerle sağladığı teknolojik yenilikler nedeniyle, lokomotif sektör konumundadır.

Kimya sektörü ithalatı, ekonomik krizin etkileri sonucu 2009 yılında, 2008 yılına göre % 21 oranında azalarak, 24 milyar ABD doları olarak gerçekleşmiştir. 2010 yılında ekonomik krizin etkilerini atlatan sektörün ithalatı, 2009 yılına göre % 26,75 oranında artarak 30,6 milyar ABD dolarına yükselmiş ve 2011 yılında ise bir önceki yıla göre % 23,5 artarak, 37,8 milyar ABD dolarına ulaşmıştır.

Tablo 2.5. Kimya Sektörü İthalatı (Bin ABD Doları)

	2007	2008	2009	2010	2011
Kimyasalların ve Kimyasal Ürünlerin İmalatı	19.800.222	22.273.924	16.992.636	22.309.364	28.204.577
Temel Eczacılık Ürünlerinin ve Eczacığa Ait Malzemelerin İmalatı	3.829.048	4.735.852	4.419.350	4.770.114	5.065.192
Kauçuk ve Plastik Ürünlerinin İmalatı	3.115.400	3.453.795	2.709.151	3.493.202	4.483.847
KİMYA SANAYİ TOPLAMI	26.774.670	30.463.571	24.121.137	30.572.680	37.753.616
İmalat Sanayi İçindeki Payı (%)	19,95	20,21	21,66	20,98	20,5
İMALAT SANAYİ TOPLAMI	134.213.655	150.711.582	111.342.174	145.714.811	184.264.019
Genel İthalat İçindeki Payı (%)	15,74	15,08	17,12	16,48	15,68
GENEL ÜLKE İTHALATI	170.062.715	201.963.574	140.928.421	185.544.332	240.833.236

Kaynak: TÜİK (ISIC Rev 4 Kod:20,21,22)

2009 yılı kimya sektörü ihracatı, ekonomik krizin etkileri sonucu, 2008 yılına göre % 14,48 oranında azalarak, 8 milyar ABD doları olarak gerçekleşmiştir. 2010 yılında ise ihracatımız, bir önceki yıla göre % 27,42 oranında artarak, 10,6 milyar ABD doları olmuştur. Bu değer 2011 yılında ise, bir önceki yıla göre % 22,5 artarak, 13 milyar ABD Dolarına ulaşmıştır.

Tablo 2.6. Kimya Sektörü İhracatı (Bin ABD Doları)

	2007	2008	2009	2010	2011
Kimyasalların ve Kimyasal Ürünlerin İmalatı	3.669.303	4.532.480	3.831.254	5.123.778	6.154.235
Temel Eczacılık Ürünlerinin ve Eczacığa Ait Malzemelerin İmalatı	391.706	467.475	468.698	606.099	615.477
Kauçuk ve Plastik Ürünlerinin İmalatı	3.951.129	4.768.598	4.049.187	4.908.302	6.262.310
KİMYA SANAYİ TOPLAMI	8.012.138	9.768.553	8.349.139	10.638.179	13.032.022
İmalat Sanayi İçindeki Payı (%)	7,9	7,8	8,7	10	10,3
İMALAT SANAYİ TOPLAMI	101.945.194	125.943.353	96.143.485	106.347.366	127.049.454
Genel İhracat İçindeki Payı (%)	7,5	7,4	8,2	9,3	9,7
GENEL İHRACAT	107.271.750	132.027.196	102.142.613	113.883.219	134.954.362

Kaynak: TÜİK (ISIC Rev 4 Kod:20,21,22)

2011 yılında kimya sektöründe en fazla ihracat yaptığımız ülke grubu, 5,3 milyar dolar ile AB-27 ülkeleri olmuştur. AB-27'yi, 2.978 milyon dolarla Yakın ve Orta Doğu ülkeleri, 1,6 milyar dolarla Diğer Avrupa ülkeleri izlemiştir.

2011 yılında kimya sektöründe en fazla ithalat yaptığımız ülke grubu ise, 18,8 milyar dolarla AB-27 ülkeleri olmuştur. AB-27'yi, 7,9 milyar dolarla Diğer Asya ülkeleri izlemiştir.

Tablo 2.7. Kimya Sektöründe Coğrafi Bölgelere Göre Dış Ticaret (ABD Doları)

ÜLKE GRUBU	ISIC Rev 4	2010		2011	
		İhracat	İthalat	İhracat	İthalat
Avrupa Birliği 27	20-21-22	4.207.356.982	16.078.390.867	5.274.789.532	18.768.801.579
Diğer Avrupa (AB Hariç)	20-21-22	1.314.026.397	2.338.946.843	1.555.152.245	2.917.019.296
Kuzey Afrika	20-21-22	751.739.145	876.557.513	661.281.748	912.982.352
Diğer Afrika	20-21-22	197.565.819	48.652.163	298.527.346	69.654.516
Kuzey Amerika	20-21-22	309.503.106	1.895.935.848	371.589.749	2.557.808.807
Orta Amerika ve Karayipler	20-21-22	61.427.906	116.694.506	49.656.748	153.017.243
Güney Amerika	20-21-22	153.806.143	211.090.574	173.005.535	285.298.447
Yakın ve Orta Doğu	20-21-22	2.208.924.902	2.708.858.233	2.978.021.657	3.762.773.886
Diğer Asya	20-21-22	1.205.651.234	5.999.091.241	1.386.822.780	7.989.694.815
Avustralya ve Yeni Zelanda	20-21-22	38.881.223	76.375.114	57.139.281	65.526.839
Diğer Okyanusya ve Kutup Böl. Ülkeleri	20-21-22	1.311.888	84.218	1.339.458	28.127
Kesinleşmemiş Ülke ve Askeri Bölgeler	20-21-22	651.871	866.640	920.611	2.800.512
Serbest Bölgeler	20-21-22	187.333.173	221.136.453	223.775.222	268.209.692
TOPLAM		10.638.179.789	30.572.680.213	13.032.021.912	37.753.616.111

Kaynak: TÜİK (ISIC Rev 4 Kod:20,21,22)

Kimya sektörü 2011 yılında en fazla ihracatı, 3,717 milyon dolar ile Plastik Ürünlerin İmalatı sektöründe gerçekleştirmiştir. Bu sektörü, 2,047 milyon dolar ile Temel Kimyasal Maddelerin İmalatı sektörü ve 1,382 milyon dolar ile İç ve Dış Lastik İmalatı sektörü izlemiştir.

2011 yılında en fazla ithalat yaptığımız alt sektör, 10,814 milyon dolar ile Birincil Formda Plastik ve Sentetik Kauçuk İmalatı sektörü olmuştur. Bu sektörü, 7,902 milyon dolar ile Temel Kimyasal Maddelerin İmalatı ve 5,1 milyar dolar ile Eczacılıkla İlgili Ürünlerin, Tıbbi Kimyasal ve Bitkisel Ürünlerin İmalatı sektörleri izlemiştir.

Tablo 2.8. Kimya Sektöründe Alt Sektörler İtibariyle Dış Ticaret (ABD Doları)

ISIC Rev.4	ISIC adı	2010		2011	
		İhracat	İthalat	İhracat	İthalat
2011	Temel Kimyasal Maddelerin İmalatı	1.625.872.568	6.218.568.296	2.046.771.832	7.901.572.016
2012	Kimyasal Gübre ve Azotlu Bileşiklerin İmalatı	205.222.480	1.352.115.888	236.380.305	1.738.454.876
2013	Birincil Formda Plastik ve Sentetik Kauçuk İmalatı	719.850.106	8.214.186.701	922.271.546	10.814.180.648
2021	Haşere İlaçları ve Diğer Zirai-Kimyasal Ürünlerin İmalatı	64.311.222	277.032.205	72.009.241	360.846.572
2022	Boya, Vernik ve Benzeri Kaplayıcı Maddeler İle Matbaa Mürekkebi ve Macun İmalatı	400.923.823	701.710.408	465.080.884	835.512.059
2023	Sabun ve Deterjan, Temizlik ve Parlatici Maddeleri, Parfüm, Kozmetik ve Tuvalet Malzemeleri İmalatı	1.101.082.247	1.065.281.001	1.254.428.424	1.257.078.246
2029	Başka Yerde Sınıflandırılmamış Diğer Kimyasal Ürünlerin İmalatı	418.369.599	2.350.378.126	488.857.732	2.720.129.936
2030	Suni veya Sentetik Elyaf İmalatı	588.145.959	2.130.091.719	668.434.994	2.576.802.935
2100	Eczacılıkla İlgili Ürünlerin, Tıbbi Kimyasal ve Bitkisel Ürünlerin İmalatı	606.099.359	4.770.113.702	615.477.448	5.065.192.239
2211	İç ve Dış Lastik İmalatı	996.515.674	657.173.597	1.381.991.025	885.415.056
2219	Diğer Kauçuk Ürünleri İmalatı	873.661.050	668.315.137	1.162.929.454	851.908.946
2220	Plastik Ürünlerin İmalatı	3.038.125.702	2.167.713.433	3.717.389.027	2.746.522.582
	TOPLAM	10.638.179.789	30.572.680.213	13.032.021.912	37.753.616.111

Kaynak: TÜİK

2.3.1. REACH Sistemi ve Türk Kimya Sektörüne Etkileri

Avrupa Birliği Kimyasallar Politikasını teşkil eden 1907/2006 sayılı REACH Tüzüğü (Registration, Evaluation and Authorisation of Chemicals / Kimyasalların Kaydı, Değerlendirilmesi ve İzni), 1 Haziran 2007'de yürürlüğe girmiştir. Söz konusu tüzüğe göre, AB+AEA (İzlanda, Norveç ve

Lihtenştayn) ülkelerinde faaliyet gösteren ve yılda 1 ton veya daha fazla miktarda kimyasal madde üreten veya ithal eden firmaların, söz konusu kimyasal maddeleri, AB örgütlenmesi içerisinde yer alan Avrupa Kimyasallar Ajansı (AKA) yönetimindeki merkezi bir veri tabanına kaydettirmesi zorunludur. REACH Tüzüğünde firmalar için kayıt yükümlülüğü; tarihi, söz konusu kimyasalın veya karışımın yıllık bazda tonajı ve toksikolojik özellikleri ile eşya içerisinde eşyanın fonksiyonunu yerine getirmesindeki rolüne göre farklılık arz etmektedir. Ayrıca AB'deki firmalar tüzük kapsamında kayıt yükümlülüğünün yanı sıra izin ve kısıtlama süreçlerindeki gelişmeleri de takip etmek zorundadır.

Tüzüğün tüm uygulamalarından AB'deki üretici veya ithalatçılar sorumlu olsalar da; bu yükümlülüklerin AB dışından mal tedarik edilen firmalarla paylaşılacak zorunda olunması, nedeniyle AB dışındaki pazarların da REACH' ten etkilenmesine neden olmaktadır.

2.3.1.1. REACH Sisteminde Başvuru Süreci

REACH sistemi, AB'de üretilen ve AB'ye ithal edilen tüm kimyasal madde ve karışımları düzenlemektedir. REACH ile getirilen kayıt, değerlendirme, izin, kısıtlama gibi prosedürlerin uygulanması sürecinde AB tarafından sadece AB'de yerleşik gerçek/tüzel kişiler muhatap kabul edilmekte olup AB dışı üreticiler (non-EU manufacturer), doğrudan muhatap kabul edilmemektedir. Söz konusu AB mevzuatının ülkemizce henüz uyumlaştırılmamış olması nedeniyle, Türkiye'deki üretici/ihracatçı firmalar REACH sistemine göre "AB dışı üretici" (non-EU manufacturer) kategorisindedir. Bu kategori çerçevesinde firmalarımızın yükümlülüklerini yerine getirirken farklı alternatifleri mevcuttur.

Birinci alternatif, AB'de yerleşik bir ithalatçının, Türkiye'den aldığı (ithalatını yaptığı) kimyasal maddeleri, bizzat kendisinin REACH sistemine kaydettirmesidir

İkincisi; Türk üretici/ihracatçılarının, tek temsilci (only representative) atamalarıdır. Tek temsilci, AB'de yerleşik bir gerçek veya tüzel kişi olabilir. Tek temsilci, AKA'nın ve sistem içerisinde yer alan diğer AB kurumlarının tek muhatabı konumundadır. Tek temsilci; AB'ye ihraç edilmek istenen kimyasal maddeleri, AKA'ya kaydettirecek ve REACH kapsamında tek sorumlu olacaktır

Üçüncüsü; Türk üreticisi/ihracatçısı tarafından AB'ye ihraç edilen kimyasallar veya karışımlarında kullanılan (kayıt kapsamına giren) kimyasal maddelerin, AB'deki firmalardan ithal edilmiş olması durumudur. Bu durumda, ancak kullanılan maddenin kimyasal yapısında bir değişim olmaması koşulu ile, kayıttan muafiyet sağlanabilir. Türk firmaları tarafından AB'den ithal edilen maddelerin, ön kayıtlı ya da kayıtlı olduğunun takip edilmesi önem arz etmektedir.

Dördüncü alternatif ise; AB'ye ihracat yapacak firmaların, hammadde tedarikçilerini belirlerken; tedarikçilerini, ürettiği kimyasal maddelerin ön-kayıdını yaptırmış ve ileride kayıt işleminin yapılacağı garantisini veren firmalar arasından seçmesidir. Bu durumda; AB'ye karışım (müstahzar) ihraç eden firmaların; temin edilen kimyasalların tonajlarını da kapsayan ön-kayıt numarasını tedarikçi firmadan talep etmeleri ve bu maddelerin kayıtlarının yapılacağına dair

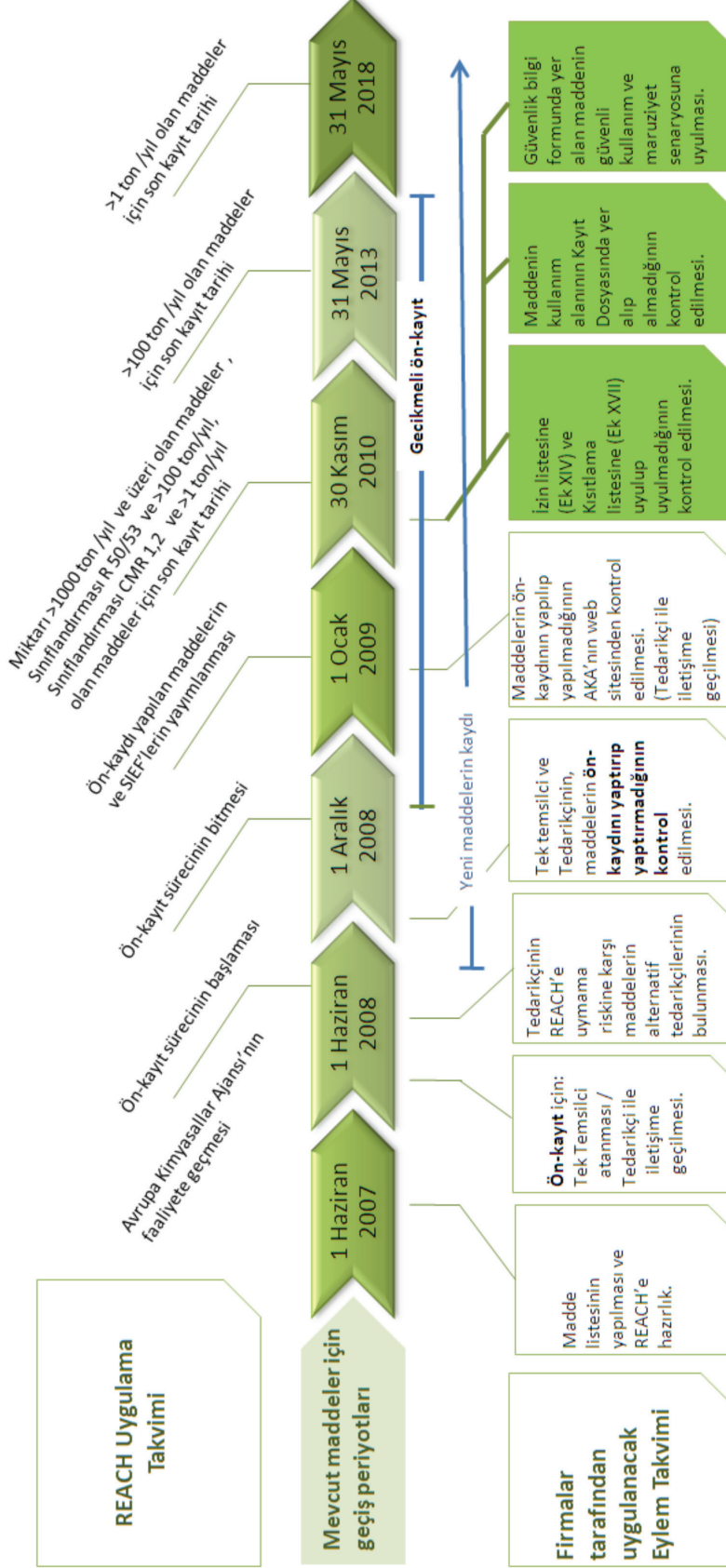
yazılı taahhüdü, tedarikçi firmanın atamış olduğu tek temsilci'den almaları gerekmektedir. Aksi halde, ilgili firmanın AB'ye ihracatı riske girebilecektir.

2.3.1.2. Ön-Kayıt Süreci ve Sonrası

REACH düzenlemesinin ilk fiili uygulaması; 01.06.2008 tarihinde başlayıp, 01.12.2008 tarihinde biten "ön kayıt" süreci idi. EINECS (Avrupa Mevcut Ticari Kimyasal Maddeler Envanteri) listesinde yer alan kimyasal maddelerin (phase-in, faz-içi maddeleri) ön kaydını yaptıran firmalar, maddenin tonaj aralığına ve tehlike özelliğine bağlı olarak (1.000 ton üstü için 30 Kasım 2010, 100-1000 ton arası 31 Mayıs 2013 ve 1-100 ton arası 31 Mayıs 2018), on yıllık bir kayıt sürecinden faydalanabileceklerdir.

Ön-kayıt sürecini kaçıran firmalarımız, belirli şartları (Madde 28-(6)) sağlamaları durumunda, gecikmiş ön-kayıt sürecinden faydalanabilirler. Koşulları sağlayan firmaların, en geç altı ay içinde ve ilgili son kayıt başvuru tarihinden en az on iki ay önce, gecikmiş ön-kayıt işlemlerini yaptırmaları gerekmektedir.

Ön-kayıt sürecinin tamamlanmasından sonra, Kayıt, Değerlendirme, İzin ve Kısıtlama süreçleri bulunmaktadır.

Şekil 2.2. REACH Uygulama Takvimi

2.4. Uluslararası Doğrudan Yatırımlar ve Teşvik Belgelerinin Dağılımı

Kimya sektöründe uluslararası doğrudan yatırımlar, son yıllarda hızlı bir artış göstermiştir. 2006 yılında 601 milyon ABD doları olan doğrudan yabancı sermaye yatırımı, 2008 yılında 200 milyon ABD dolarına düşmesine rağmen, 2009 yılında 336 milyon ABD dolarına çıkmıştır. 2010 yılında ise tekrar 117 milyon ABD dolarına düşmüş ve 2011 yılı itibari ile 316 milyon ABD dolarına yükselmiştir.

Tablo 2.9. Doğrudan Uluslararası Yatırım Girişimlerinin Dağılımı (Milyon ABD Doları)

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
İmalat Sanayi	1.866	4.211	3.970	1.615	905	3.355
Kimyasal Madde ve Ürünlerin İmalatı	601	1.109	200	336	117	316
TÜRKİYE GENELİ	17.639	19.137	14.747	6.252	6.238	15.703

Kaynak: Ekonomi Bakanlığı

1954-2011 yılları arasında ülkemizde, 29.283 adet uluslararası sermayeli şirket faaliyette bulunmuştur. Bu şirketlerden 4.733'ü imalat sanayinde, 524'ü ise kimyasal madde ve ürünlerin imalatı sektöründe faaliyet göstermiştir.

Tablo 2.10. Uluslararası Sermayeli Şirketlerin Yıllara Göre Sayısal Dağılımı

	1954-2011	2006	2007	2008	2009	2010	2011
	Genel Toplam						
İmalat Sanayi	4.733	441	497	471	388	427	414
Kimyasal Madde ve Ürünlerin İmalatı	524	39	58	48	39	51	54
TÜRKİYE GENELİ	29.283	3.075	3.530	3.337	2.936	3.309	3.834

Kaynak: Ekonomi Bakanlığı

2010 yılı sonu itibarıyla, kimyasal madde ve ürünlerin imalatı sektöründe, uluslararası sermayeli 40 adet şirket kurulmuş ve 11 adet iştirak gerçekleştirilmiştir. 2011 yılında ise, 44 adet yeni şirket kurulmuş, 9 adet yerli sermayeli şirkete de uluslararası sermaye iştiraki gerçekleştirilmiştir.

Tablo 2.11. Uluslararası Sermayeli Şirketlerin Kuruluş Türlerine Göre Dağılımı

	2010				2011			
	Yeni	İştirak	Şube	Toplam	Yeni	İştirak	Şube	Toplam
İmalat Sanayi	342	74	11	427	345	61	8	414
Kimyasal Madde ve Ürünlerin İmalatı	40	11	0	51	44	9	1	54
TÜRKİYE GENELİ	2.692	536	81	3.309	3.192	556	86	3.834

Kaynak: Ekonomi Bakanlığı

İstanbul ilinde imalat sanayinde faaliyet gösteren 2.758 adet uluslararası sermayeli firmanın 351 adedi kimyasal madde ve ürünler imalatında faaliyet göstermektedir. Antalya ilinde imalat sanayinde faaliyet gösteren 212 adet uluslararası sermayeli firmanın 19 adedi, Ankara ilinde 267 adet uluslararası sermayeli firmanın 18 adedi, İzmir ilinde 400 adet uluslararası sermayeli firmanın

38 adedi ve Muğla İlinde 56 adet uluslararası sermayeli firmanın 1 adedi kimyasal madde ve ürünler imalatında faaliyet göstermektedir.

Tablo 2.12. Uluslararası Sermayeli Şirketlerin İllere Göre Dağılımı (1954-2011)

	İstanbul	Antalya	Ankara	İzmir	Muğla
İmalat Sanayi	2.758	212	267	400	56
Kimyasal Madde ve Ürünlerin İmalatı	351	19	18	38	1
Tüm sektörler	16.516	3.510	1.936	1.682	1.413

Kaynak: Ekonomi Bakanlığı

2.5. Kimya Sektörü Yatırımlarında Devlet Yardımları ve Teşvik Belgelerinin Dağılımı

19/06/2012 tarihli ve 28328 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 15/06/2012 tarihli ve 2012/3305 sayılı “Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar” ile düzenlenen esaslar çerçevesinde, Kimya Sektörü yatırımları; Genel Teşvik Uygulamaları, Bölgesel Teşvik Uygulamaları, Büyük Ölçekli Yatırımlar ve Stratejik Yatırımlar kapsamında desteklenmektedir.

15.06.2012 tarih ve 2012/3305 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe giren yeni teşvik sistemi, 4 farklı uygulamadan oluşmaktadır:

- 1- Genel Teşvik Uygulamaları
- 2- Bölgesel Teşvik Uygulamaları
- 3- Büyük Ölçekli Yatırımların Teşviki
- 4- Stratejik Yatırımların Teşviki

Bu uygulamalar kapsamında sağlanacak destek unsurları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 2.13. Yeni Teşvik Sisteminde Sağlanacak Destek Unsurları

Destek Unsurları	Genel Teşvik Uygulamaları	Bölgesel Teşvik Uygulamaları	Büyük Ölçekli Yatırımların Teşviki	Stratejik Yatırımların Teşviki
KDV İstisnası	✓	✓	✓	✓
Gümrük Vergisi Muafiyeti	✓	✓	✓	✓
Vergi İndirimi		✓	✓	✓
Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği		✓	✓	✓
Gelir Vergisi Stopajı Desteği*	✓	✓	✓	✓
Sigorta Primi İşçi Hissesi Desteği*		✓	✓	✓
Faiz Desteği **		✓		✓
Yatırım Yeri Tahsis		✓	✓	✓
KDV İadesi***				✓

* Yatırımın 6. bölgede gerçekleştirilmesi halinde sağlanır.

** Bölgesel teşvik uygulamalarında, yatırımın 3., 4., 5. veya 6. bölgelerde gerçekleştirilmesi halinde sağlanır.

*** Sabit yatırım tutarı 500 Milyon TL üzerinde olan stratejik yatırımlara sağlanır.

DESTEK UNSURLARI

Katma Değer Vergisi İstisnası: Teşvik belgesi kapsamında; yurt içinden ve yurt dışından temin edilecek, yatırım malı, makine ve teçhizat için, katma değer vergisinin ödenmemesi şeklinde uygulanır.

Gümrük Vergisi Muafiyeti: Teşvik belgesi kapsamında; yurt dışından temin edilecek, yatırım malı, makine ve teçhizat için, gümrük vergisinin ödenmemesi şeklinde uygulanır.

Vergi İndirimi: Gelir veya kurumlar vergisinin, yatırım için öngörülen katkı tutarına ulaşıncaya kadar, indirimli olarak uygulanmasıdır.

Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği: Teşvik belgesi kapsamı yatırımla sağlanan ilave istihdam için ödenmesi gereken sigorta primi işveren hissesinin, asgari ücrete tekabül eden kısmının Bakanlıkça karşılanmasıdır.

Gelir Vergisi Stopajı Desteği: Teşvik belgesi kapsamı yatırımla sağlanan ilave istihdam için belirlenen gelir vergisi stopajının, terkin edilmesidir. Sadece 6. bölgede gerçekleştirilecek yatırımlar için düzenlenen teşvik belgelerinde öngörülür.

Sigorta Primi İşçi Hissesi Desteği: Teşvik belgesi kapsamı yatırımla sağlanan ilave istihdam için ödenmesi gereken sigorta primi işçi hissesinin, asgari ücrete tekabül eden kısmının Bakanlıkça karşılanmasıdır. Sadece 6. bölgede gerçekleştirilecek bölgesel, büyük ölçekli ve stratejik yatırımlar için düzenlenen teşvik belgelerinde öngörülür.

Faiz Desteği: Faiz Desteği, teşvik belgesi kapsamında kullanılan en az bir yıl vadeli yatırım kredileri için sağlanan bir finansman desteği olup, teşvik belgesinde kayıtlı sabit yatırım tutarının %70'ine kadar kullanılan krediye ilişkin ödenecek faizin veya kâr payının belli bir kısmının Bakanlıkça karşılanmasıdır.

Yatırım Yeri Tahsisi: Teşvik Belgesi düzenlenmiş yatırımlar için, Maliye Bakanlığınca belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde yatırım yeri tahsis edilmesidir.

Katma Değer Vergisi İadesi: Sabit yatırım tutarı 500 milyon Türk Lirasının üzerindeki Stratejik Yatırımlar kapsamında gerçekleştirilen bina-inşaat harcamaları için tahsil edilen KDV'nin iade edilmesidir.

1. GENEL TEŞVİK UYGULAMALARI

Teşvik edilmeyecek veya teşviki için aranan şartları sağlayamayan yatırım konuları hariç olmak üzere, asgari sabit yatırım tutarı ve kapasiteler üzerindeki yatırımlar, bölge ayrımı yapılmaksızın Genel Teşvik Uygulamaları kapsamında desteklenmektedir.

2. BÖLGESEL TEŞVİK UYGULAMALARI

Bölgesel Teşvik Uygulamalarında her ilde desteklenecek sektörler, illerin potansiyelleri ve ekonomik ölçek büyüklükleri dikkate alınarak tespit edilmiş olup, bölgelerin gelişmişlik seviyelerine göre yardım yoğunlukları farklılaştırılmıştır. Bu uygulama kapsamında sağlanan destek oran ve süreleri, özet olarak aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 2.14. Bölgesel Teşvik Uygulamalarında Sağlanan Destek Unsurları

BÖLGESEL TEŞVİK UYGULAMALARINDA SAĞLANAN DESTEK UNSURLARI			BÖLGELER					
Destek Unsurları			I	II	III	IV	V	VI
KDV İstisnası			VAR	VAR	VAR	VAR	VAR	VAR
Gümrük Vergisi Muafiyeti			VAR	VAR	VAR	VAR	VAR	VAR
Vergi İndirimi	Yatırıma Katkı Oranı (%)	OSB Dışı	15	20	25	30	40	50
		OSB İçi	20	25	30	40	50	55
Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği	Destek Süresi	OSB Dışı	2 yıl	3 yıl	5 yıl	6 yıl	7 yıl	10 yıl
		OSB İçi	3 yıl	5 yıl	6 yıl	7 yıl	10 yıl	12 yıl
Yatırım Yeri Tahsisi			VAR	VAR	VAR	VAR	VAR	VAR
Faiz Desteği	İç Kredi				3 Puan	4 Puan	5 Puan	7 Puan
	Döviz / Dövizle Endeksli Kredi		YOK	YOK	1 Puan	1 Puan	2 Puan	2 Puan
Sigorta Primi İşçi Hissesi Desteği			YOK	YOK	YOK	YOK	YOK	10 yıl
Gelir Vergisi Stopajı Desteği			YOK	YOK	YOK	YOK	YOK	10 yıl

3. BÜYÜK ÖLÇEKLİ YATIRIMLARIN TEŞVİKİ

Bu kapsamda 12 yatırım konusu belirlenmiş olup, Kimya sektörüne ait aşağıda belirtilen konular, büyük ölçekli yatırımların teşviki çerçevesinde desteklenmektedir.

Tablo 2.15. Büyük Ölçekli Yatırımların Teşviki

Sıra No	Yatırım Konuları	Asgari Sabit Yatırım Tutarları (Milyon TL)
1	Rafine Edilmiş Petrol Ürünleri İmalatı	1000
2	Kimyasal Madde ve Ürünlerin İmalatı	200
3	İlaç Üretimi Yatırımları	50

Bu uygulama kapsamında sağlanan destek oran ve süreleri, özet olarak aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 2.16. Büyük Ölçekli Yatırımlar İçin Sağlanan Destek Unsurları

Destek Unsurları			BÖLGELER					
			I	II	III	IV	V	VI
KDV İstisnası			VAR	VAR	VAR	VAR	VAR	VAR
Gümrük Vergisi Muafiyeti			VAR	VAR	VAR	VAR	VAR	VAR
Vergi İndirimi	Yatırıma Katkı Oranı (%)	OSB Dışı	25	30	35	40	50	60
		OSB İçi	30	35	40	50	60	65
Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği	Destek Süresi	OSB Dışı	2 yıl	3 yıl	5 yıl	6 yıl	7 yıl	10 yıl
		OSB İçi	3 yıl	5 yıl	6 yıl	7 yıl	10 yıl	12 yıl
Yatırım Yeri Tahsisi			VAR	VAR	VAR	VAR	VAR	VAR
Sigorta Primi İşçi Hissesi Desteği			YOK	YOK	YOK	YOK	YOK	10 yıl
Gelir Vergisi Stopajı Desteği			YOK	YOK	YOK	YOK	YOK	10 yıl

STRATEJİK YATIRIMLARIN TEŞVİKİ

İthalat bağımlılığı yüksek olan ara malı veya ürünlerin üretimine yönelik yatırımlar, stratejik yatırımların teşviki uygulamaları kapsamında desteklenmektedir. Bu kapsamda desteklenecek olan yatırımların, aşağıdaki kriterlerin tamamını sağlamaları gerekmektedir.

- Asgari sabit yatırım tutarının 50 milyon TL olması,
- Yatırım konusu ürünle ilgili yurtiçi toplam üretim kapasitesinin, ithalattan az olması,
- Yatırımla sağlanacak asgari katma değer %40 olması (rafineri ve petrokimya yatırımlarında bu şart aranmayacaktır),
- Üretilecek ürünle ilgili toplam ithalat değeri, son 1 yıl itibarıyla en az 50 Milyon \$ olması (yurt içi üretimi olmayan mallarda bu şart aranmayacaktır)

Bu uygulama kapsamında sağlanan destek oran ve süreleri özet olarak aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 2.17. Stratejik Yatırımlar İçin Sağlanan Destek Unsurları

STRATEJİK YATIRIMLAR İÇİN SAĞLANAN DESTEK UNSURLARI						
Destek Unsurları		BÖLGELER				
		I	II	III	IV	V
KDV İstisnası		VAR				
Gümrük Vergisi Muafiyeti		VAR				
Vergi İndirimi	Yatırıma Katkı Oranı (%)	50				
Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği	Destek Süresi	7 yıl (6. Bölgede 10 Yıl)				
Yatırım Yeri Tahsisi		VAR				
Faiz Desteği	İç Kredi	5 Puan				
	Döviz / Dövizle Endeksli Kredi	2 Puan				
Sigorta Primi İşçi Hissesi Desteği		10 yıl (Sadece 6. Bölgede Gerçekleştirilecek Yatırımlar İçin)				
Gelir Vergisi Stopajı Desteği		10 yıl (Sadece 6. Bölgede Gerçekleştirilecek Yatırımlar İçin)				
KDV İadesi		VAR (Sadece 500 Milyon TL ve üzeri yatırımlar için)				

2.6. Patent

2010 ve 2011 yıllarında Türk Patent Enstitüsüne, kimya sektörüne yönelik olarak 5.527 adet patent ve faydalı model başvurusu yapılmıştır. Bu başvuruların 1.166'sı yerli, 4.361'i yabancı firmalar tarafından yapılmıştır. Son 2 yılda en fazla başvuru, 2.629 ile eczacılık ürünleri imalatı sektöründe olmuştur.

Tablo 2.18. Patent ve Faydalı Model Başvurularının NACE Sınıflamasına Göre Dağılımı

SEKTÖR	2010			2011		
	Yerli	Yabancı	Toplam	Yerli	Yabancı	Toplam
Ana Kimyasal Maddelerin İmalatı	66	376	442	84	466	550
Pestisid (haşarat ilacı) ve Diğer Ziraî-Kimyasal Ürünlerin İmalatı	10	56	66	11	73	84
Boya, Vernik Benzeri Kaplayıcı Maddeler İle Matbaa Mürekkebi ve Macun İmalatı	1	2	3	2	1	3
Eczacılık Ürünlerinin, Tıbbi Kimyasalların ve Botanik Ürünlerinin İmalatı	140	1.191	1.331	186	1.298	1.484
Sabun ve Deterjan, Temizlik ve Cilalama Maddeleri, Parfüm, Kozmetik ve Tuvalet Malzemeleri İmalatı	4	53	57	7	57	64
Diğer Kimyasal Ürünlerin İmalatı	25	31	56	8	42	50
Suni Elyaf İmalatı	0	18	18	2	13	15
Plastik ve Kauçuk Ürünleri İmalatı	313	307	620	307	377	684
TOPLAM	559	2.034	2.593	607	2.327	2.934

Kaynak: Türk Patent Enstitüsü

2.7. Ar-Ge

2009 yılı Ar-Ge Faaliyetleri Araştırması sonuçlarına göre, kamu kuruluşları, vakıf üniversiteleri ve ticari sektördeki anket sonuçları ile devlet üniversitelerinin bütçe ve personel dökümlerine dayanarak, Türkiye'de 2009 yılı Gayri Safi Yurtiçi Ar-Ge Harcamasının, bir önceki yıla göre % 17,3 artışla 8.087.452.600 TL seviyesine ulaştığı hesaplanmıştır. Türkiye'de Gayri Safi Yurtiçi Ar-Ge harcamasının Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (GSYİH) içindeki payı, 2008 yılında % 0,73 iken, 2009 yılında % 0,85 düzeyinde gerçekleşmiştir.

2008 yılında 217.263.934 TL olan kimya sektörü Ar-Ge harcaması, 2009 yılında % 11,7 oranında artarak, 242.804.010 TL olmuştur. Türkiye'de kimya sektörüne yapılan Ar-Ge harcamasının Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (GSYİH) içindeki payı, 2008 yılında, % 0,02 iken, bu oran 2009 yılında % 0,03 olmuştur.

Tablo 2.19. Kimya Sektöründe Ar-Ge Harcaması (TL)

NACE Rev.2	Cari Harcamalar		Yatırım Harcamaları		Toplam
	Personel	Diğer Cari	Makine Teçhizat	Sabit Tesis	
Kimyasalların ve Kimyasal Ürünlerin İmalatı	37.494.894	39.014.032	15.510.644	2.126.871	94.146.441
Temel Eczacılık Ürünlerinin ve Eczacılığa İlişkin Malzemelerin İmalatı	31.118.808	48.087.207	11.500.843	1.046.468	91.753.326
Kauçuk ve Plastik Ürünlerin İmalatı	24.667.170	20.465.164	10.869.889	902.020	56.904.243

Kaynak: TÜİK (NACE REV.2 Kod:20-21-22)

2009 yılında yapılan 242.804.010 TL'lik Ar-Ge harcamasının 216.564.431 TL'lik bölümünü ticari kesim kendi öz kaynaklarından karşılamıştır.

Tablo 2.20. Kimya Sektöründe Ar-Ge Harcaması Finans Kaynağı (TL)

NACE Rev.2	Finans Kaynağı					
	Ticari		Kamu	Yüksek Öğretim	Diğer Yurtiçi	Yurtdışı
	Öz kaynak	Diğer				
Kimyasalların ve Kimyasal Ürünlerin İmalatı	77.250.427	0	16.825.719	0	0	70.295
Temel Eczacılık Ürünlerinin ve Eczacılığa İlişkin Malzemelerin İmalatı	88.340.909	0	3.412.417	0	0	0
Kauçuk ve Plastik Ürünlerin imalatı	50.973.095	144.971	5.786.177	0	0	0

Kaynak: TÜİK (NACE REV.2 Kod:20-21-22)

2009 yılında kimya sektöründe, 2.626 personel çalışmıştır. Bu personelin 2.125'i, Tam Zaman Eşdeğeri (TZE) cinsinden çalışan personeldir.

Tablo 2.21. Kimya Sektöründe Ar-Ge İnsan Gücü

NACE Rev.2		Toplam	Araştırmacı	Teknisyen ve Eşdeğeri	Diğer Destek Personeli
	Kimyasalların ve Kimyasal Ürünlerin İmalatı	Sayı	1134	600	400
TZE		939	494	341	104
Temel Eczacılık Ürünlerinin ve Eczacılığa İlişkin Malzemelerin İmalatı	Sayı	691	456	120	115
	TZE	593	413	104	76
Kauçuk ve Plastik Ürünlerin İmalatı	Sayı	801	441	254	106
	TZE	593	351	182	60
Genel Toplam	Sayı	2.626	1.497	774	355
	TZE	2.125	1.258	627	240

Kaynak: TÜİK (NACE REV.2 Kod:20-21-22)

2.8. Rekabet Gücü Açısından Uluslararası Karşılaştırma

Kimya sektörü, hammadde konusunda büyük oranda dışa bağımlıdır. Bu bağımlılığı azaltmak için, temel kimyasallara yönelik yatırımlar yapılmalıdır. Ülkedeki hammadde potansiyeli kullanarak, rekabet gücünü artıracak, teknoloji ve Ar-Ge içeriği yüksek, büyük ölçekli ve katma değeri yüksek yatırımlar teşvik edilmelidir. Yatırımların önünü açmak için, bürokratik işlemler azaltılmalı ve hızlandırılmalıdır. Lojistik açıdan uygun alanlar tespit edilmeli, sektörün bu bölgelerde kümelenmesi teşvik edilmelidir.

Dünya kimya sanayinde önceki yıllarda süren Avrupa Birliği hâkimiyeti, son yıllarda Uzak Doğu ve Asya'ya geçmiş bulunmaktadır. 2010 yılında dünyadaki toplam kimyasal madde satışı, 2.353 milyar avro olarak gerçekleşmiştir. Bu satışların 1.147 milyar avroluk bölümünü Asya ülkeleri, 578 milyar avroluk bölümünü AB ülkeleri, 455 milyar avroluk bölümünü NAFTA ülkeleri gerçekleştirmiştir. Geri kalan satışlar ise, diğer ülkelerce gerçekleştirilmiştir.

Dünyadaki kimyasal madde dış ticaretinin coğrafi dağılımına bakıldığında, AB'nin halen en büyük dış ticaret hacmine sahip bölge olduğu görülmektedir. Dünya kimya ihracatının % 44'ünü gerçekleştiren AB, dünya kimya ithalatının da % 37'sini yapmaktadır. Asya ülkeleri ihracatın % 33'ünü, ithalatın ise % 37'sini; NAFTA ülkeleri ihracatın %14'ünü, ithalatın % 11'ini; Diğer Avrupa ülkeleri ise ihracatın % 5'ini, ithalatın ise % 6'sını yapmaktadır.

Kimya sanayinin yapmış olduğu satışlara, ülkelerde kişi başına düşen kimyasal madde satışı açısından bakılacak olursa, Türkiye'nin AB ülkelerinin çok gerisinde olduğu görülmektedir.

Tablo 2.22. AB Ülkelerinde ve Türkiye'de Kişi Başına Yapılan Kimyasal Madde Satışı

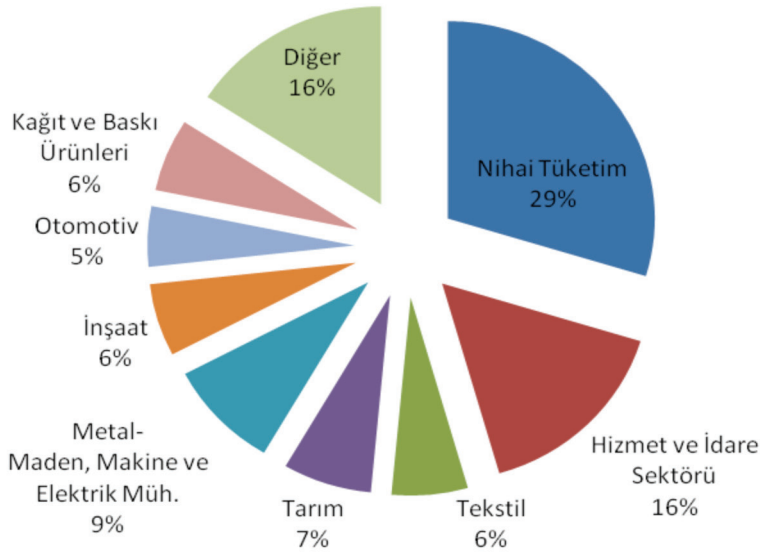
Ülke	Milyar Avro	Toplam AB içindeki payı (%)	Nüfus	Kişi Başına Düşen Kimyasal Madde Satışı (Avro)
Almanya	147	0,240	82.500.849	1.783,25
Fransa	92	0,150	62.518.571	1.470,76
İtalya	77	0,125	58.462.375	1.310,67
İngiltere	58	0,094	60.059.900	959,41
İspanya	44	0,071	43.038.035	1.011,27
Hollanda	37	0,060	16.305.526	2.255,68
Belçika	39	0,064	10.445.852	3.755,75
İrlanda	34	0,056	4.109.173	8.353,99
Polonya	10	0,017	38.173.835	272,99
Avusturya	8	0,013	8.206.524	971,06
Danimarka	8	0,013	5.411.405	1.472,63
Finlandiya	7	0,011	5.236.611	1.287,66
Macaristan	6	0,010	10.097.549	607,08
Çek Cum.	6	0,009	10.220.577	539,79
Türkiye	14		71.611.001	195,50

Kaynak : CEFIC ve Eurostat

2.9. Diğer Sektörler ve Yan Sanayi ile İlişkileri

Kimya Sanayi Diğer Birçok Sanayi Kolumunun Tedarikçisidir

Şekil 2.3. Kimya Sektörünün Diğer Sektörlerle İlişkisi

Kaynak: CEFIC

Kimya sektörü, plastikten kozmetiğe, ilaçtan boyaya kadar birçok alanda sağladığı nihai ürünlerin yanı sıra, pek çok sektöre de ara mal ve hammadde temin eden bir sanayi dalı olarak, ekonomide önemli bir role sahiptir. Sektör; hayat standardımızı artıran, hastalıklara karşı korunmamızı ve tedavi edilmemizi sağlayan, temizlik ve hijyen konularında katkıda bulunan, giyinme ve beslenmede insanlığın ihtiyacını karşılayan bir sanayi dalıdır.

Kimya sektörü; tarım ilaçları, sentetik gübreler, veteriner ilaçları, sentetik elyaflar, sabun, deterjan, temizleyiciler, plastik ham maddeleri, beşeri ilaç sanayi, kozmetik sanayi, boya, yardımcı maddeler, deri, tekstil, inşaat (boru, levha, kapı, pencere vb.) yapıştırıcı, derz, dolgu maddeleri, izolasyon malzemeleri, fotoğraf malzemeleri, barut ve patlayıcılar gibi, birçok sanayi alanına nihai ve ara ürün sağlamaktadır.

3. DURUM ANALİZİ

3.1. GZFT Analizi

Türkiye Kimya sektörüne ilişkin GZFT Analizi, sektörün sahip olduğu güçlü yönlerini tespit etmek, fırsatlardan en üst düzeyde yararlanmak, sektörün zayıf yönlerini tespit ederek iyileştirmek, tehditlerin etkisini en aza indirecek şekilde gerekli önlemleri almak ve bu doğrultuda yeni stratejiler geliştirmek amacıyla oluşturulmuştur.

GÜÇLÜ YÖNLER	ZAYIF YÖNLER
<ol style="list-style-type: none">1. Genç nüfusun fazla olması.2. Girişimcilik potansiyelinin yüksek olması.3. Dinamik iş gücü.4. Özel sektörün itici gücü.5. İç piyasada geniş bir tüketim alanının bulunması.6. Ürün çeşitliliğinin fazla olması.7. Lojistik olarak;<ol style="list-style-type: none">a. AB pazarına yakınlık,b. Petrol üreticilerine yakınlık,c. Deniz ulaşım imkanlarının bulunması.8. Rekabete açık ve güçlenen bir sanayi yapısına sahip olunması.9. Yaratıcılık gücünün yüksek olması.10. Potansiyel yeraltı zenginliklerinin bulunması.11. Alternatif enerji kaynaklarından yararlanabileceğimiz, temel iklim yapısının mevcut olması.	<ol style="list-style-type: none">1. Ar-Ge ve yenilikçilik;<ol style="list-style-type: none">a. Fadliyetlerin yetersiz olması,b. Ar-Ge'ye yapılan yatırımların yetersiz olması.2. Yatırım ortamı;<ol style="list-style-type: none">a. İstenilen düzeyde olmaması,b. Bürokratik işlemlerin fazla olması,c. Desteklerin yetersiz olması.3. İş birliği ve koordinasyon;<ol style="list-style-type: none">a. Sanayi,b. Üniversite,c. Kamu Sektörü, arasında işbirliği ve koordinasyonun zayıf olması.4. Üretim maliyetleri yüksek;<ol style="list-style-type: none">a. Enerji,b. Su,c. Hammadde, maliyetlerinin yüksek olması sebebiyle, sektörün üretim maliyetlerinin yüksek olması.5. İnsan kaynakları;<ol style="list-style-type: none">a. İnsan gücünün yeterli donanıma sahip olmaması,b. Nitelikli iş gücünün eksik olması,c. Etkin eğitim gücünün sanayiye uygun olmaması,d. Ucuz iş gücü olmasına rağmen, verimli iş gücünün eksik olması.6. Kayıt dışı ekonomi;<ol style="list-style-type: none">a. % 45 civarında,b. Yerel yönetim, sektörel sivil toplum ve kamu arasında koordinasyonun yetersiz olması,c. Sahte ürünler sebebiyle haksız rekabet yaşanması,d. Piyasa gözetim ve denetiminin etkin olarak yapılamaması,e. Alt yapının yetersiz olması.7. Üretim yapısı;<ol style="list-style-type: none">a. İleri teknolojiye dayalı sanayi kapasitesinin sınırlı olması,b. Yerli hammaddenin yeterli ölçüde değerlendirilmemesi, doğal kaynakların işlenerek değerlendirilmesinin yetersiz olması,c. Üretimde kullanılan hammaddenin büyük oranda yurt dışından tedarik edilmesi nedeniyle, sektörün ithalata dayalı durumda olması,d. Üretimde verimliliğin artırılmasına yönelik politikaların yetersiz olması,e. Sektörün gelişimine yön verecek sivil toplum örgütlenmesinin yetersiz olması.8. KOBİ'lerde eğitim eksikliği;<ol style="list-style-type: none">a. Dünya gelişmelerinin takip edilememesi,b. Ürün kalitelerinin düşük olması,c. Desteklerin yetersiz olması.
FIRSATLAR	TEHDİTLER
<ol style="list-style-type: none">1. Kimya sanayi stratejisi ve envanterinin yapılması.2. Katma değeri yüksek kimyasallar üretiminin planlanması.3. Yerli hammadde üretimi ve doğal kaynak işlenmesinin yapılabilmesi.4. Denetleme yolu ile kayıt dışılığın azaltılması.5. Teknoloji ve yenilikçilik alanlarında ortak hareket edilmesi (Kümelenme).6. Öncelikli yatırım alanlarının tespit edilebilmesi.	<ol style="list-style-type: none">1. Etkin eğitim gücü eksikliği.2. Yabancı sermayenin yerli üretim yerine ithal tercihi ve yatırımların hizmet sektörüne yapılması.3. Kayıt dışı ekonominin artması.4. Güvene dayalı etkin katılımların sağlanamaması ve iş birliği ortamının oluşturulamaması.5. Kurumlar arası işbirliği ve gerekli veri paylaşımının sağlanamaması.6. Yeni AB Kimyasallar Direktifi REACH kapsamında, ihracatta karşılaşılabilecek sorunlar.

Bu analiz, kimya sektörünü temsil eden özel sektör kuruluşları, kamu kuruluşları ve üniversite temsilcilerinin katılımı ile yapılan, I. ve II. Kimya Sektörü Stratejik Plan Toplantıları sonucu ortaya konan tespitlerin derlenmesi sonucunda elde edilmiştir.

3.2. Öncelikli Sorun Alanları

Stratejinin hazırlanmasında, paydaşlarla birlikte mevcut durum esas alınarak GZFT analizi yapılmış olup; buradan sektörün problemlerine ulaşılmış ve söz konusu problemler kullanılarak sektörün öncelikli sorun alanları tespit edilmiştir. Sektöre ilişkin öncelikli sorun alanları aşağıda gösterilmiştir.

ZAYIF YÖNLER – TEHDİTLER	SORUN ALANLARI
Üretimde verimliliğin artırılmasına yönelik politikaların yetersiz olması	Sektörün geleceğine yönelik politika yetersizliği
Sektörün gelişimine yön verecek sivil toplum örgütlenmesinin yetersiz olması	
Enerji, su ve hammadde fiyatlarının yüksek olması nedeniyle, ürün maliyetlerinin yüksek olması	Yatırım ve üretime, yeterli önem verilmemesi
Yatırım ortamının istenilen düzeyde olmaması	
Yatırım ortamı ile ilgili bürokratik işlemlerin fazla olması	
Yatırım ortamı ile ilgili desteklerin yeterli olmaması	
İleri teknolojiye dayalı sanayi kapasitesinin sınırlı olması	
Yerel yönetim, sektörel sivil toplum ve kamu arasında koordinasyonun yetersiz olması	Ar-Ge ve yenilikçilik altyapısının yetersizliği
Ar-Ge faaliyetlerin yetersiz olması	
Ar-Ge'ye yapılan yatırımların yetersiz olması	İnsan kaynakları ve eğitim yetersizliği
İnsan gücünün, yeterli donanıma sahip olmaması	
Nitelikli iş gücünün eksik olması	
Etkin eğitim gücünün, sanayiye uygun olmaması	
Ucuz iş gücü olmasına rağmen, verimli iş gücünün eksik olması	İşbirliği ve koordinasyon eksikliği
Kamu, üniversite ve sanayi arasında işbirliği ve koordinasyonun zayıf olması	
Güvene dayalı etkin katılımların sağlanamaması ve İş birliği ortamının oluşturulamaması	
Kurumlar arası işbirliği ve gerekli veri paylaşımının sağlanamaması	Pazarlama ve tanıtım eksikliği
Türkiye'nin AB üyesi ülke olmamasına rağmen, yeni AB Kimyasallar Direktifi REACH kapsamında ihracatta karşılaşılabilecek sorunlar	
Üretimde kullanılan hammaddenin büyük oranda yurt dışından tedarik edilmesi nedeniyle, sektörün ithalata dayalı durumda olması	

4. VİZYON, GENEL AMAÇ, HEDEFLER ve EYLEMLER

Kimya sektörüne ilişkin sorun alanları ve hedeflerinin belirlenmesinde, mevcut durum ve GZFT analizinden elde edilen tespitler ve orta vadeli ihtiyaçlar kullanılmıştır. Öncelikli sorun alanlarından hareketle, sektöre ilişkin vizyon ve genel amaç belirlenmiştir. Bu vizyona ve genel amaca yönelik olarak, altı hedef tespit edilmiştir.

4.1. Vizyon

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı 2010-2014 Stratejik Planı'nda Bakanlığın vizyonu, **“Girişimciliğe, yenilikçiliğe ve yüksek katma değerli teknoloji üretimine dayalı ekonomik yapısıyla, Avrasya'nın mal ve hizmet üretim üssü haline gelen ve dünyanın en gelişmiş on ülkesi içinde yer alan bir Türkiye'nin oluşumunda öncü olmak”** şeklinde belirlenmiştir. Bu vizyona ulaşmaya yönelik amaçlardan biri de, “Türkiye'nin küresel rekabet edebilirliğinin en üst seviyeye çıkarılmasına ve sanayi ve ticaret alanlarında yapısal dönüşümün sağlanmasına yönelik olarak, ulusal politikalar doğrultusunda, kamu kuruluşları, üniversiteler ve özel sektörle işbirliği içinde politikalar ve strateji oluşturmak, uygulanmasını sağlamak, izlemek ve değerlendirmektir.”

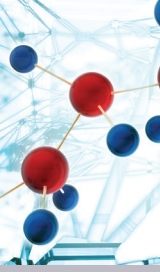
Bu çerçevede, özel sektör, STK'lar, üniversiteler ve kamu kurum ve kuruluşlarının temsilcilerinin katılımıyla yapılan kimya sektörüne yönelik stratejik planın hazırlanması toplantılarında, Türkiye Sanayi Stratejisinin **“Orta ve yüksek teknoloji ürünlerde Avrasya'nın üretim üssü olmak”** vizyonu da dikkate alınarak, Türk Kimya sektörünün uzun dönemli vizyonu, **“Katma değeri yüksek ürünler üreterek, Türkiye'yi yatırım üssü haline getirmek”** şeklinde belirlenmiştir.

4.2. Genel Amaç, Hedefler ve Eylemler

Plastikten kozmetiğe, ilaçlardan boyalara kadar birçok alanda sağladığı nihai ürünlerin yanı sıra, pek çok sektöre de ara mal ve hammadde temin eden bir sanayi dalı olarak, ekonomide önemli bir role sahip olan kimya sektörü için, bölgesinde **“Katma değeri yüksek ürünler üreterek, Türkiye'yi yatırım üssü haline getirmek”** vizyonu çerçevesinde, 2013-2016 yıllarını kapsayan Türkiye Kimya Sektörü Stratejisi Belgesinin genel amacı, ise **“Yüksek katma değerli, çevreye ve insan sağlığına duyarlı süreç ve ürünlerle; kimya sektöründe, sürdürülebilir ve rekabetçi bir şekilde dış ticaret dengesini ülke lehine geliştirerek, dünyada söz sahibi bir konuma gelmek ”** şeklinde belirlenmiştir.

Bu genel amacı gerçekleştirmek üzere, kimya sektörünün öncelikli sorun alanlarından da yola çıkılarak;

- Kimya sektöründe; katma değeri yüksek, insan ve çevre sağlığına duyarlı ürünlerin üretim ve ihracatını geliştirecek politikalar oluşturulması.
- Yüksek katma değerli üretim yapısına geçilerek, ara girdi ithalatının azaltılması.
- Kimya sektörünün genel amacına uygun ulusal Ar-Ge politikaları oluşturularak, Ar-Ge bilincini artıracak uygulamaların hayata geçirilmesi.
- Kimya sektörünün her kademesi için; nitelikli, eğitilmiş, teknoloji ve kalite bilincini özümsemiş, insan gücü yetiştirilmesi.

- Güvene dayalı, paydaşların etkin katılımının sağlandığı, ortak hedeflere yönelebilecek işbirliği ortamı oluşturulması.
- Yerli ürünlere yönelik talep yaratılarak, dış ticaret dengesinin ülke lehine dönüştürülmesi.

şeklinde altı hedef tespit edilmiştir. Tespit edilen altı hedefe ulaşmak için, 36 eylemin hayata geçirilmesi planlanmaktadır.

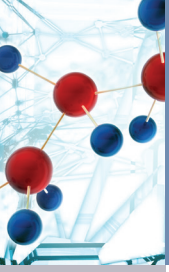
1. Kimya sektöründe; katma değeri yüksek, insan ve çevre sağlığına duyarlı ürünlerin üretim ve ihracatını geliştirecek politikalar oluşturulması.

Ülkemizde kimya sektörü, ithalata bağımlı durumdadır. Sektöre yatırım yapılmaması ve kimyasalların talep artış hızının dünya ortalamasının üzerinde olması, Türkiye kimyasal madde ithalatının, sürekli artmasına neden olmaktadır. Kimya sektörü, birçok sanayi dalına girdi sağlayan öncü sektör olma özelliğinden dolayı, Türkiye ekonomisinin geleceği açısından önem taşımaktadır. Böylesine büyük bir öneme sahip olan sektör, hammadde ve teknoloji açısından dışa bağımlıdır. Kimya sektörünün dışa bağımlılığının azaltılması ve uluslararası rekabet gücünün artırılması için; dış ticaret stratejisinin belirlenmesi, teknoloji ve Ar-Ge içeriği yüksek olan büyük ölçekli yatırımların desteklenmesi, özellikle katma değeri yüksek ürünlerin öncelik sırasının belirlenmesi ve üretilmesi gerekmektedir.

Kimya sektörü tarafından üretilen ürünlerin, % 30'u doğrudan tüketiciye ulaşırken, % 70'i ise diğer sektörlerde ara mal veya hammadde olarak kullanılmaktadır. Bu özelliği nedeniyle, hem yaşamımızın hem de diğer sektörlerin vazgeçemeyeceği önemli bir sanayi dalıdır. Böylesine büyük bir öneme sahip olan sektörde; sektörün acil çözüm bekleyen sorunları çözüme kavuşturacak; sektörü dünyada söz sahibi yapacak olan sinerjiyi yaratacak; üniversiteler, kamu kuruluşları ve özel sektör arasında iletişimi sağlayacak; sektörün vizyonunu belirleyerek gelişmesine katkı sağlayacak projeleri gerçekleştirecek ve sektörün önemini algılanmasını sağlayacak faaliyetlerde bulunacak bir kurulun, acilen oluşturulması gerekmektedir.

Bu hedefe ulaşmak üzere;

- 1.1. Kimya sektöründe, üretimde verimliliğin artırılması ve çevrenin korunmasını sağlamak üzere, kümelenme faaliyetleri geliştirilecek ve yaygınlaştırılacaktır.
- 1.2. Kimya sektörünün uluslararası rekabet gücünün artırılmasını teminen, şirket birleşmelerini ve satın almaları kolaylaştıracak ve özendirilecek tedbirler alınacaktır.
- 1.3. Kimya sektöründe emisyon kontrolü ve mevcut en iyi tekniklerin (BAT) kullanımına yönelik uygulamalar desteklenecek, çevre dostu teknolojilerin geliştirilmesine yönelik politikalar oluşturulacaktır.

2. Yüksek katma değerli üretim yapısına geçilerek, ara girdi ithalatının azaltılması.

Kimya sektöründeki firmalar, yatırım yapacak yer konusunda sıkıntı yaşamaktadır. Bilindiği gibi, sektör tarafından üretilen birçok kimyasal madde, çevre ve insan sağlığı üzerinde olumsuz etki oluşturmakta ve bu tür kimyasal maddeler, tehlikeli kimyasallar olarak kabul edilmektedir. Bu nedenle, kimya sektöründe yapılacak yatırımlar çevre kirliliği ile özdeş tutulduğu için, yatırım konusunda ciddi sorunlar yaşanmaktadır. Ancak, organize sanayi bölgelerinde, bilhassa ihtisas organize sanayi bölgelerinde bu tür sorunlar, asgari seviyede yaşanmaktadır. Bu nedenle sektörün gelişmesi açısından, ihtisas organize sanayi bölgelerinde yapılacak yatırımlar çok büyük önem taşımaktadır.

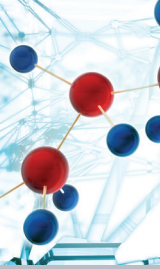
Kümelenme yaklaşımı, işletmelerin rekabet gücünün artırılmasında başarılı bir yöntem olarak, son yıllarda oldukça yaygınlaşmıştır. İhtisas organize sanayi bölgelerinin yatırıma açılması ve sektörel kümelenme modelinin desteklenmesi durumunda, sektörün çevre sorununun çözümlenmesinin yanında, rekabetçi şartlarda yatırım yeri de sağlanmış olacaktır.

Türk kimya sektörünün gelişimini ve lokomotif sektör özelliğini sürdürebilmesi için, mutlaka yatırım yapması gerekmektedir. Hammadde açısından dışa bağımlı olan sektörde, yapılacak yatırımlarda ölçek ekonomisi öne çıkmaktadır. Üretim ölçeği artıkça, birim maliyet azalmaktadır. Sermaye yoğun bir sektör olan kimya sektöründe, yabancı sermaye olmadan, büyük ölçekli yatırımları gerçekleştirmek de mümkün görülmemektedir.

Hammadde kaynaklarına, pazarlara ve limanlara yakın kimya organize sanayi bölgelerinin artması, kimya sektöründe yerli ve yabancı sermaye yatırımlarının artmasında önemli bir unsur olarak görülmektedir. Ar-Ge faaliyetlerinde bulunabilecek, katma değeri yüksek üretim yapabilecek, büyük ölçekli yatırımlar ile ihtisas organize sanayi bölgelerine yapılacak yatırımlar desteklenmelidir. Adana-Yumurtalık'ta rafineri ve petrokimya tesislerin kurulması teşvik edilmeli, Aliağa ve Ceyhan-Yumurtalık'ta kümelenme modeli uygulanmalıdır.

Bu hedefe ulaşmak üzere;

- 2.1. Petrokimya konusunda uluslararası aktör olan; İran, Suudi Arabistan, Rusya gibi ülkelerle ilişkiler kurularak, Türkiye'nin yatırım ortamı anlatılacak, sermaye konusunda, Doğrudan Yabancı Yatırım (DYY) özendirilecektir.
- 2.2. Biyoyakıt Eylem Planı hazırlanacak ve bu eylem planı sonucuna göre, biyoyakıt tesislerinin yaygınlaştırılması için gerekli çalışmalar yapılacaktır.
- 2.3. Özel ve katma değeri yüksek kimyasalların üretimine yönelik Ar-Ge faaliyetlerinin artırılması desteklenecektir.
- 2.4. Ülkemizdeki mevcut mineral ve filizlerin, inorganik kimya sanayinin geliştirilmesinde kullanılmasına yönelik çalışmalar yapılacaktır.
- 2.5. Kimya özel ihtisas organize sanayi bölgeleri, kıyı şeridinde; limanlara, denizyolu- karayolu- demiryolu entegre ulaşım sistemini sağlayacak şekilde kurulacaktır.

2.6. Aliağa, Ceyhan -Yumurtalık, Bandırma, Filyos, Samsun gibi yerleşim yerlerinde, özel sektörle işbirliği içerisinde, özellikle petrokimya, sıvı kimyasal depolama ve enerji sektörlerinde yapılacak yatırımlar için gerekli ortam sağlanacaktır.

2.7. REACH uygulamalarının, Türk kimya sektöründe yaratacağı fırsatlar araştırılacaktır.

2.8. Girdi Tedarik Stratejisi kapsamında yapılan çalışmalarla, işbirliği ve koordinasyon sağlanacaktır.

3. Kimya sektörünün genel amacına uygun Ulusal Ar-Ge politikaları oluşturularak, Ar-Ge bilincini artıracak uygulamaların hayata geçirilmesi.

Türkiye, bilimsel ve teknik makale sayıları ve patent uygulamalarında yeterli olmasına karşın; nüfus başına düşen Ar-Ge araştırmacı sayısı ve üniversite-firma işbirliği alanlarında yetersiz kalmaktadır. Ayrıca; yenilikçi kapasitesinin önemli bir belirleyicisi olan Ar-Ge faaliyetlerine yapılan yatırımlar açısından da Ülkemiz, istenen düzeyde bulunmamaktadır. Bununla birlikte; yenilikçi firmaların oluşum ve gelişimini destekleyen özel teşvik mekanizmaları çok yetersizdir. Bu sorunları göz önüne alarak Türkiye’de; KOBİ’lerin gelişimi ve yenilik geliştirilmesine yönelik ekonomik ve siyasal istikrarın sürdürülmesi, ulusal bilişim altyapı koşullarının iyileştirilmesi, mali kaynakların ve dağıtım kanallarının, tedarik zincirlerinin güçlendirilmesi ve yerel/bölgesel yenilikçi politikalar geliştirilmesi gerekmektedir.

Ülkemiz kimya sektörünün, çevreye zarar vermeyen, katma değeri yüksek ürünlerin üretiminde kendi teknolojisini oluşturan ve geliştiren, rekabet gücü olan bir yapıya kavuşturulabilmesi için öncelikli eylem Ar-Ge çalışmalarıdır. Bunun için, Ar-Ge politikasının geliştirilmesini ve sektörde Ar-Ge kültürünün oluşmasını sağlamak amacıyla, Ar-Ge çalışmalarında gerekli ve önemli bir unsur olan üniversite – sanayi işbirliği çalışmalarında devlet desteğinin artırılması, önem arz etmektedir.

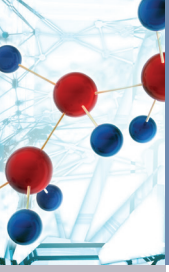
Sanayiye yönelik Ar-Ge çalışmalarının başlangıç yeri, üniversiteler olmalıdır. Bu, sanayi için Ar-Ge yeteneğine sahip personelin yetiştirilmesinde en önemli adımdır. Kurum ve kuruluşlardaki Ar-Ge personelinin uzmanlaşmaları ve uzmanlıklarını geliştirmeleri için stratejiler belirlenmelidir. Ar-Ge odaklı meslek içi eğitime (kurs, eğitim, sınav, kongre, çalıştay, vb.) ayrılan zaman ve yapılan harcamalar artırılmalı, uzmanlık kariyer planlaması konusunda hedefler belirlenip, bu hedefe uygun stratejiler geliştirilmelidir.

Sanayide şirketlerin bilgi birikimleri, yeni ve özellikli ürünlerin geliştirilmesi konusunda yeterli olamamaktadır. Bu olumsuzluğun aşılabilmesi için; sanayi-üniversite işbirlikleri artırılmalı, sanayi kuruluşlarında Ar-Ge kurulları oluşturulmalı ve bu kurulların üniversitelerden daimi üyeleri olmalıdır.

Bu hedefe ulaşmak üzere;

3.1. Üniversiteler ve araştırma kurumlarında yürütülen bilimsel çalışmaların Türk Kimya Sektörünün ihtiyaç duyduğu Ar-Ge ve yenilikçi faaliyetlere yönelik yapılması sağlanarak, gerek sektörde gerekse üniversitelerde, hedeflenen bilinç uyandırılacaktır.

3.2. Türk kimya sektörünün gelişmesine önemli katkı sağlayacak, yerli hammadde kaynaklarına dayalı yüksek katma değerli ürün üretimine yönelik Ar-Ge yatırımları konusunda öncelikler

belirlenerek, dünya ile rekabet edebilecek kimya alt sektörleri tespit edilecektir.

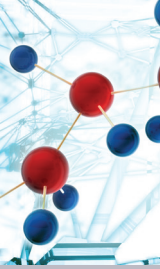
- 3.3. Üniversite-sanayi arasında, Ar-Ge'ye yönelik işbirliğinin yapıldığı teknokentlerin, kimya sanayinin yoğun olduğu bölgelerde ve/veya kimya ihtisas organize sanayi bölgelerinde sayıları artırılacak ve geliştirilecektir.
- 3.4. Dünyada Ar-Ge faaliyetleri ile öne çıkmış, kimya sanayinde lider, ülke ve kurumların uygulamaları model alınacak ve nitelikli Ar-Ge elemanlarının Türkiye'ye göçü özendirilecektir.
- 3.5. Üniversite ve araştırma kurumu mensupları tarafından gerçekleştirilen buluşlar için, araştırmacı ve üniversite arasında yapılacak sözleşme ile patent kullanım hakkı üniversite ve araştırma kurumlarına verilecek ve bu kurumlarda patent ve diğer fikri haklarla ilgili işleri takip etmekle görevli Fikri ve Sınai Mülkiyet Hakları destek büroları kurulacaktır.
- 3.6. Destekler konusunda firmalar bilinçlendirilecektir.
- 3.7. Kamu koordinasyonunda "Ulusal Odak Projeleri" oluşturulacak ve desteklenecektir.

4. Kimya sektörünün her kademesi için; nitelikli, eğitilmiş, teknoloji ve kalite bilincini özümsemiş, insan gücü yetiştirilmesi.

Sanayi kuruluşlarına ara elemanı yetiştiren meslek yüksek okulu öğrencilerinin, öğrenimleri esnasında pratik açıdan güçlendirilmeleri için, sanayi kuruluşları daha yoğun staj desteği sağlamalıdır. Devlet ve sanayi kuruluşları arasında geliştirilecek olumlu diyalog ve işbirliği, hem sanayinin ihtiyacı olan işgücünün yetiştirilmesine, hem de çalışanların refah seviyesinin artırılmasına olumlu katkı sağlayacaktır. Teknik içerikli eğitimlerin verildiği meslek liseleri ile meslek yüksek okulları, sanayi kuruluşlarına ara eleman yetiştirilmesinde önemli kurumlardır. Bu kurumların sayılarının artırılması, eğitim kalitelerinin yükseltilmesi, sanayinin ihtiyacı olan nitelikli eleman temininde seçiciliği kolaylaştıracaktır. Sanayinin ana dallarından biri olan kimya sektörü, ancak nitelikli insan gücü ile gelişim sağlayabilir. Bu nedenle, kimya meslek liseleri büyük önem arz etmektedir. Bu liseler, sanayi kuruluşlarına yüksek performansla sahip işgücü temin etmeleri, eğitim kurumlarına ise yetiştirecekleri insan gücünün niteliklerini belirlemeleri ve bu doğrultuda yetiştirmeleri imkanını sağlayacaktır. Eğitim programlarının ihtiyaca göre belirlenmesi bakımından, işin niteliğinin tanımlanması ve çalışanların buna göre yetiştirilmesi, akılcı bir yaklaşım olarak değerlendirilmektedir.

Bu hedefe ulaşmak üzere;

- 4.1. Sektörün ihtiyaç duyduğu alanlarda, meslek standartları oluşturulacak, eğitim programları açılacak ve eğitim alan kişiler belgelendirilecektir.
- 4.2. Türk kimya sektörü için, dünya ile rekabet edecek, yüksek teknolojiyi kullanarak yerli hammaddeye dayalı çalışmalar ortaya koyacak doktoralı elemanların ve yeterli Ar-Ge personelinin yetiştirilmesi teşvik edilecek, yarı zamanlı lisansüstü eğitim ve yarı zamanlı çalışma yaygınlaştırılarak, kamu tarafından ödüllendirilmesi sağlanacaktır.

- 4.3. Kimya Sektöründe mevcut iş gücü eğitim ihtiyaçları doğrultusunda, işbirlikleri geliştirilecektir.
- 4.4. İhtiyaç duyulan elemanları karşılayabilecek şekilde, meslek lisesi ve meslek yüksek okullarının açılması ve/veya mevcut olanların kapasitelerinin artırılması, bu alanda alt yapıların güçlendirilmesi ve kamu- özel sektör dayanışmanın tesisi sağlanacaktır.
- 4.5. Lisans eğitimi kontenjanları (öncelikle kimya, kimya mühendisliği, biyomühendislik), kimya sanayi envanterine uygun olarak değiştirilecektir.
- 4.6. İş sağlığı ve güvenliği, kalite yönetim sistemi standartları, çevreye uyumlu üretim, kimyasalların yönetimi, iş hukuku, veri değerlendirme, envanter kaynaklarının akılcı ve verimli kullanımı vb. konuların, üniversitelerde zorunlu ders programlarına alınması sağlanacaktır.

5. Güvene dayalı, paydaşların etkin katılımının sağlandığı, ortak hedeflere yönelebilecek, işbirliği ortamı oluşturulması.

Kimya sektörünün, REACH, çevre mevzuatı ve teşvikler konusunda bilgilendirilmeye ihtiyacı vardır. Sektörlerin ulusal rekabet gücünü artırmak için, dünyadaki bilimsel ve teknolojik gelişmelerden haberdar olması gerekmektedir. AB Çerçeve ve CIP programlarından sektörlerin daha fazla yararlanması için, gerekli önlemler alınmalıdır.

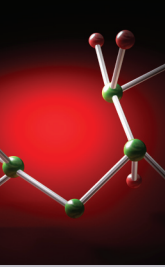
Bilhassa çevre mevzuatı konusunda, AB Müktesebatına uyum çerçevesinde çıkarılan yönetmelikler, Türkiye ölçeğinde uygulamada altyapı yetersizliğinden kaynaklanan sorunların yaşanmasına sebep olmaktadır. Sanayici yeterli şekilde bilgilendirilmeden, yönetmeliklerin uygulamaya konulmaması ve Mevzuatın, ülkemiz koşullarına göre hazırlanması gerekmektedir. Taslak aşamasında tüm sektörlerden görüş alınmalı, görüşler değerlendirilmeli ve bu konuda gerektiğinde bilgilendirme toplantıları düzenlenmelidir. Ayrıca ilgili Bakanlıklar ve sektörel kuruluşlar arasında iletişimin genişletilmesi ve sanayinin bilinçlenmesi, büyük önem taşımaktadır.

Kimya sektöründe dış ticaret, diğer sektörlerle nazaran ayrı bir özellik taşımaktadır. Hammadde olarak kullanılan ve doğal kaynaklardan elde edilen kimyasallar dünyada her yerde bulunmadığından ithalat yoluyla temin edilebilmektedir. Bu nedenle sektörde yapılacak yatırımlar önemlidir.

Halen Türkiye’de kimya sektörü, gerek hammadde gerek teknoloji açısından, büyük ölçüde ithalata bağımlıdır. Kimya sektörünün gelişimi için, yeni ve modern teknoloji ile sermaye yoğun üretime ve dolayısıyla büyük ölçekli yatırımlara ihtiyaç duyulmaktadır.

Bu hedefe ulaşmak üzere;

- 5.1. AB Çerçeve ve CIP Programlarından kimya sanayicilerinin daha fazla katkı alması için, sanayi ve üniversitelerde bilinç artırılacak ve kapasite güçlendirilecektir.
- 5.2. Kamu kurumları arasındaki işbirliğinde, yetki çatışma noktaları tespit edilecektir.
- 5.3. Kimya Sektörü ile ilgili yapılan düzenlemelerde sektör görüşleri etki analizlerinde dikkate alınacak, söz konusu çalışmaların gerekli görülen bölümleri sektörle paylaşılacaktır.
- 5.4. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamındaki idarelerin gerçekleştirdiği alımlarda katılımı

artırmak üzere, idarelerin teknik şartname hazırlama kapasiteleri yükseltilecektir. Ayrıca anılan kanunun 63'üncü maddesi çerçevesinde yerli malına fiyat avantajı sağlanmasına yönelik stratejinin saptanması amacıyla, sektör paydaşlarıyla işbirliği içinde alım stratejileri oluşturulacaktır.

- 5.5. Devletin bünyesinde olan laboratuvarlar ve TÜRKAK tarafından akredite edilen laboratuvarların kimyasal maddeler konusundaki faaliyetleri gözden geçirilecek ve kimyasallar yönetimi konusunda kullanımları desteklenecektir.

6. Yerli ürünlere yönelik talep yaratılarak, dış ticaret dengesinin ülke lehine dönüştürülmesi.

Türkiye'nin kimya sektörü ihracatı, son yıllarda önemli bir ivme kazanmıştır. 2006 yılından itibaren ihracatımız, her yıl ortalama % 17 oranında artmıştır. 2008 yılından itibaren ülkemizi etkileyen ekonomik krizin etkisi ile 2009 yılında ihracatımızda gerileme olmuştur. 2009 yılında ihracatımızda yaşanan düşüşün bir diğer nedeni de, kimya sektörü dış ticaretinin yarıdan fazlasının AB ülkeleri ile yapılmasıdır. 2008 yılında dış ticaretimizin % 52'sini AB ülkeleri ile yaparken, bu rakam 2009 yılında % 51 olarak gerçekleşmiştir. 2010 yılında ise ihracatımız, bir önceki yıla göre % 27,42 oranında artarak 10,6 milyar ABD doları olmuştur. 2011 yılında ise bu değer, bir önceki yıla göre % 22,5 artarak 13 milyar ABD dolarına ulaşmıştır. Son yıllarda REACH tüzüğünden yaşanan sorunların da mevcut sorunlara eklenmesiyle, sektördeki ihracatçı firmalar için yeni ve kalıcı pazarların aranması zorunluluk haline gelmiştir.

Sektörün geleceğine güvenle bakabilmesi için, sektörel ihracatçı birlikleri ile beraber pazarlama faaliyetlerinin geliştirilmesi, yeni stratejilerin araştırılması, ürün ve ülke gruplarına göre hareket planları oluşturulması gerekmektedir. Sektörün ihracatındaki payı % 10'dan az olan ülke gruplarında yer alan ve sektörel ihracatçı birlikleri ile beraber belirlenen ülkelere gerçekleştirilen ihracatın, en az % 15 artırılması sağlanmalıdır.

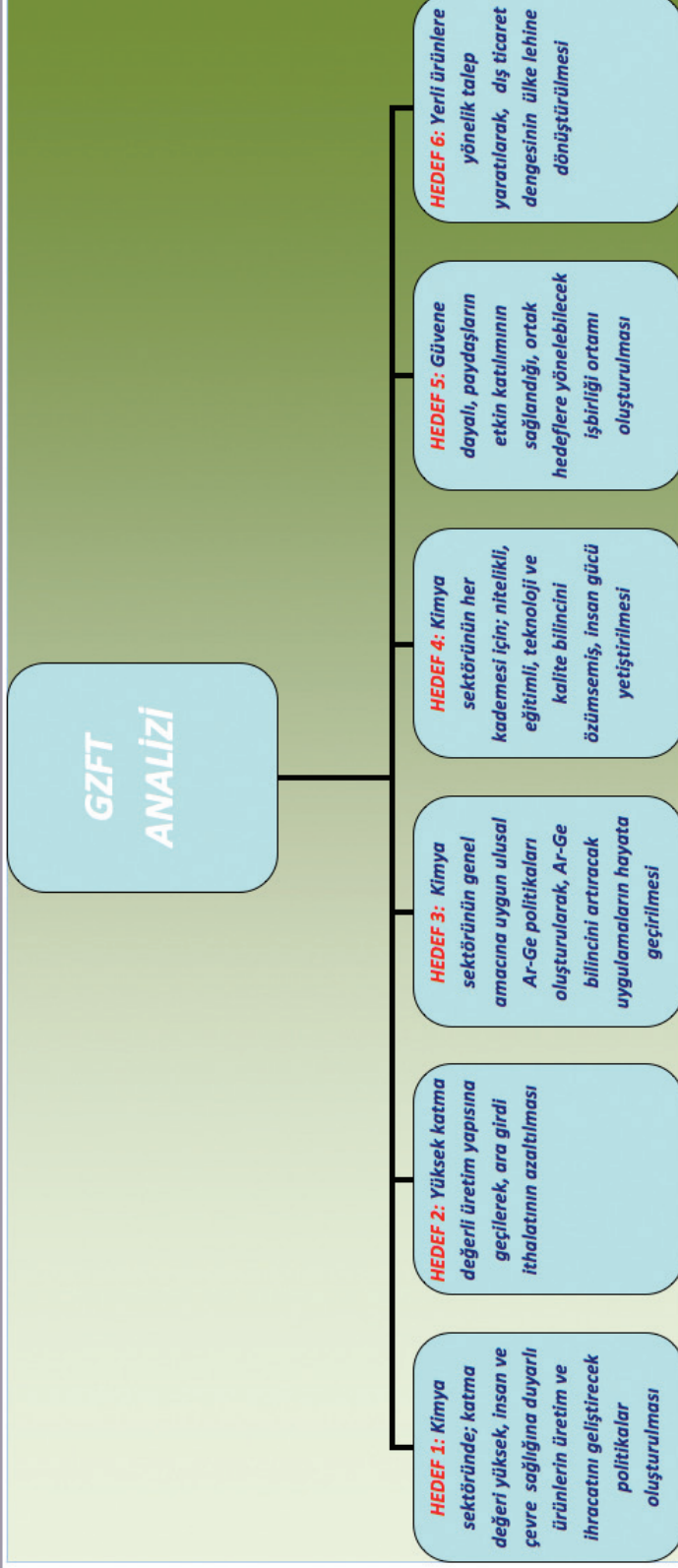
Kimya Sektörünün uluslararası rekabet gücünün artırılması için, dış ticaret stratejisinin alt sektörler bazında belirlenmesi gerekmektedir.

Bu hedefe ulaşmak üzere;

- 6.1. Pazar araştırmasına paralel olarak yapılan sektörel ticaret heyetleri ve alım heyetleri geliştirilecek ve yaygınlaştırılacaktır.
- 6.2. İhracat pazar kaybı yüksek olan ülke ve ürün grupları için özel tedbirler belirlenecektir.
- 6.3. Kimya sektöründe çevre duyarlılığı ile ilgili projeler hazırlanacaktır.
- 6.4. Ticaret müşavirlikleri ile işbirliği artırılacaktır.
- 6.5. Yeni pazarlar araştırılacak, mevcut pazarlarda ihracat payı artırılacaktır.
- 6.6. Pazarlama faaliyetleri ve yeni pazarlama stratejileri geliştirilerek, ürün ve ülke grubuna göre hareket planları yapılacaktır.
- 6.7. Firmaların ihracatta pazarlama ile ilgili becerilerinin geliştirilmesi amacıyla eğitim ve bilinçlendirme çalışmaları yapılacaktır.

VİZYON : Katma değeri yüksek ürünler üreterek Türkiye'yi yatırım üssü haline getirmek

GENEL AMAÇ : Yüksek katma değerli, çevreye ve insan sağlığına duyarlı süreç ve ürünlerle, kimya sektöründe sürdürülebilir ve rekabetçi bir şekilde dış ticaret dengesini ülke lehine geliştirerek dünyada söz sahibi bir konuma gelmek

EYLEMLER

UYGULAMA, İZLEME VE DEĞERLENDİRME MEKANİZMASI

5. STRATEJİ VE EYLEM PLANININ İZLENMESİ VE DEĞERLENDİRİLMESİ

Strateji ve Eylem Planının uygulama, izleme ve değerlendirme süreci Yönlendirme Kurulu tarafından yürütülecektir. Eylemlerden sorumlu kurum ve kuruluş temsilcilerinin yer aldığı Yönlendirme Kurulu, gerektiği takdirde eylem planı üzerinde revizyon gerçekleştirebilecektir. Altı aylık aralıklarla toplanacak Yönlendirme Kurulu'nun Başkanlığı Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Sanayi Genel Müdürü tarafından yürütülecektir. Yönlendirme Kurulu toplantılarına gerektiğinde ilgili diğer kurum ve kuruluşların yetkilileri de davet edilebilecektir.

Sorumlu kurum ve kuruluşlar sorumlu buldukları eylemlere ilişkin gelişmeleri ilgili kuruluşlarla koordine ederek altı aylık dönemler halinde Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'na bildirecektir. Sekreteryaya tarafından 6 aylık dönemler halinde Uygulama, İzleme ve Değerlendirme Raporu hazırlanarak Yönlendirme Kurulu'na sunulacaktır.

Yönlendirme Kurulu tarafından karar alınması durumunda eylem bazında çalışma grupları oluşturulabilecektir.

Uygulama, izleme ve değerlendirme sürecindeki tüm sekreteryaya işlemleri Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Sanayi Genel Müdürlüğü tarafından yürütülecektir.

6. EYLEM PLANI

HEDEF 1: Kimya sektöründe; katma değeri yüksek, insan ve çevre sağlığına duyarlı ürünlerin üretim ve ihracatını geliştirecek politikalar oluşturulması.					
NO	EYLEM ADI	SORUMLU KURULUŞ	İLGİLİ KURULUŞ	SÜRE	AÇIKLAMA
1.1	Kimya sektöründe, üretimde verimliliğin artırılması ve çevrenin korunmasını sağlamak üzere, kümelenme faaliyetleri geliştirilecek ve yaygınlaştırılacaktır.	Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı Kalkınma Bakanlığı Ekonomi Bakanlığı TOBB Kimya Sektör Platformu	2016 SONU	Kimya sektöründeki işletmelerin kümelenme potansiyelleri araştırılarak, rekabetçi kümeler geliştirilecek ve desteklenecektir.
1.2	Kimya sektörünün uluslararası rekabet gücünün artırılmasını teminen, şirket birleşmelerini ve satın almaları kolaylaştıracak ve özendirilecek tedbirler alınacaktır.	Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Ekonomi Bakanlığı	Maliye Bakanlığı Rekabet Kurumu	2015 SONU	Yürürlükteki mevzuat gözden geçirilerek, firmaların uluslararası piyasalarda her yönden rekabet edebilmeleri, yeni pazarlara girebilmeleri, teknoloji transferi yapabilmeleri sağlanacaktır. İstihdamı artıracak şirket birleşmeleri ve satın almaların önündeki engeller araştırılacak ve kaldırılması yönünde gerekli düzenlemeler yapılacaktır.
1.3	Kimya sektöründe emisyon kontrolü ve mevcut en iyi tekniklerin (BAT) kullanımına yönelik uygulamalar desteklenecek, çevre dostu teknolojilerin geliştirilmesine yönelik politikalar oluşturulacaktır.	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı	İlgili Tüm Kamu Kurum ve Kuruluşları	2016 SONU	Kimya sanayinde emisyon miktarı fazla olan alt sektörlerin belirlenmesi, Belirlenen sektörlerde uygulanabilecek yeni ve temiz teknolojiler desteklenerek, hazırlanan projelerin, sanayi ile işbirliği halinde uygulamaya geçirilmesi sağlanacaktır.

HEDEF 2: Yüksek katma değeri üretim yapısına geçilerek ara girdi ithalatının azaltılması.

NO	EYLEM ADI	SORUMLU KURULUŞ	İLGİLİ KURULUŞ	SÜRE	AÇIKLAMA
2.1	Petrokimya konusunda uluslararası aktör olan, İran, Suudi Arabistan, Rusya gibi ülkelerle ilişkiler kurularak, Türkiye'nin yatırım ortamı anlatılacak ve sermaye konusunda, Doğrudan Yabancı Yatırım (DYY) özendirilecektir.	Ekonomi Bakanlığı	Başbakanlık Yatırım Destek ve Tanıtım Ajansı Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Ekonomi Bakanlığı Kalkınma Ajansları	2015 SONU	Eylemde belirtilen ülkelerde, Türkiye'nin yatırım imkanlarının tanıtılması için workshop yapılması, Ülkemiz yatırımcıları ile bahse konu ülke yatırımcıları bir araya getirilerek, karşılıklı işbirliği ortamı oluşturulacaktır.
2.2	Biyoyakıt Eylem Planı hazırlanacak ve bu eylem planı sonucuna göre, biyoyakıt tesislerinin yaygınlaştırılması için gerekli çalışmalar yapılacaktır.	Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı	Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Maliye Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Ekonomi Bakanlığı EPDK Kalkınma Bakanlığı	2014 SONU	Biyoyakıt kullanımının özendirici hale getirilmesi amacıyla, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı koordinasyonunda ilgili kurum ve kuruluşların işbirliği ile bir eylem planı hazırlanacak; eylem planı dahilinde her bir sorumlu kuruluş, kendi görev kapsamında yer alan düzenlemeleri yapacaktır.
2.3	Özel ve katma değeri yüksek kimyasalların üretimine yönelik Ar-Ge faaliyetlerinin artırılması desteklenecektir.	Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı	Maliye Bakanlığı Kalkınma Bakanlığı Ekonomi Bakanlığı Üniversiteler Sektörel Sivil Toplum Kuruluşları KOSGEB TÜBİTAK	2015 SONU	Özel sektör tarafından katma değeri yüksek kimyasalların üretilmesine yönelik Ar-Ge projelerine verilen destekler artırılarak, yenilik kültürünün geliştirilmesi ve Ar-Ge faaliyetlerine olan talebin canlandırılması sağlanacaktır.
2.4	Ülkemizdeki mevcut mineral ve filizlerin, inorganik kimya sanayinin geliştirilmesinde kullanılmasına yönelik çalışmalar yapılacaktır.	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Kimya Sektör Platformu	BOREN Üniversiteler TÜBİTAK Araştırma Enstitüleri	2015 SONU	Öne çıkan inorganik kimyasallar üretiminde kullanılacak potansiyel arz eden maden kaynakları ve sanayi yatırım alanları tespit edilerek uygulamaya geçilebilmesi için bir eylem planı hazırlanacaktır.

2.5	Kimya Özel İhtisas Organize Sanayi Bölgeleri, kıyı şeridinde; limanlara, denizyolu-karayolu-demiryolu entegre ulaşım sistemini sağlayacak şekilde kurulacaktır.	Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı	Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Ekonomi Bakanlığı Maliye Bakanlığı TOBB Türkiye Kimya Sanayicileri Derneği	2016 SONU	İskele olabilecek, arkasında demiryolu ve karayolu bağlantısı bulunan bölgelerin kimya sanayine tahsis edilmesi konusunda, Ekonomi Bakanlığı, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı ve ilgili kurumlar işbirliği yapacaktır.
2.6	Aliağa, Ceyhan-Yumurtalık, Bandırma, Filyos, Samsun gibi yerleşim yerlerinde, özel sektörlle işbirliği içerisinde, özellikle petrokimya, sıvı kimyasal depolama ve enerji sektörlerinde yapılacak yatırımlar için gerekli ortam sağlanacaktır.	Ekonomi Bakanlığı	Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Başbakanlık Yatırım Destek ve Tanıtım Ajansı Enerji Ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı EPDK STK'lar	2016 SONU	Özel sektörün işbirliğiyle küme analiz ve yol haritaları tamamlanacak, Aliağa ve Ceyhan-Yumurtalık bölgelerinde kümelenme (clustering) modeli uygulanacak, Ceyhan-Yumurtalık enerji bölgesine, petro rafineri ve petrokimya tesisleri kurulması yönünde çalışmalar yapılacaktır. Teknoloji ve sermaye yoğun olan kimya sektöründe yatırım alanlarında, sürdürülebilir rekabetçiliğin gereği olan/ getirdiği üretim yapısına ulaşılabilecektir.
2.7	REACH Uygulamalarının, Türk Kimya Sektöründe yaratacağı fırsatlar araştırılacaktır.	Ekonomi Bakanlığı	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı TKSD Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı TÜBİTAK İMMİB	2014 SONU	REACH Tüzüğü kapsamında Düzenleyici Etki Analizleri yapılarak, Tüzüğün eklerinde ve listelerde yer alan kimyasallar için alternatifler belirlenmesine ve REACH Tüzüğü kapsamında kayıt ve izin süreçlerinden muaf olan ürün çeşidinin artırılmasına yönelik çalışmalar yapılacaktır.
2.8	Girdi Tedarik Stratejisi kapsamında yapılan çalışmalarla, işbirliği ve koordinasyon sağlanacaktır.	Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı	Ekonomi Bakanlığı İhracata Dönük Üretim Stratejisi Değerlendirme Kurulu Üyesi Kurum ve Kuruluşlar	2016 SONU	Başbakanlığın 2010/12 sayılı Genelgesi ile kurulan İhracata Dönük Üretim Stratejisi Değerlendirme Kurulu tarafından hazırlanan ve Girdi Tedarik Stratejisi (GİTES) ile sanayinin ihtiyaç duyduğu girdilerin tedarikinde etkinliğin ve verimliliğin artırılması, ithalata bağımlılığın azaltılması, yurt içinde yaratılan katma değer artırılması, rekabet gücünün iyileştirilmesi hedeflenmekte olup, bu amaçla ortaya konan politika önerilerinin uygulanması aşamasına gelinmiştir. Uygulama aşamasında, GİTES Eylemleri ile işbirliği ve koordinasyon sağlanacaktır.

HEDEF 3: Kimya sektörünün genel amacına uygun Ulusal Ar-Ge politikaları oluşturularak, Ar-Ge bilincini artıracak uygulamaların hayata geçirilmesi.

NO	EYLEM ADI	SORUMLU KURULUŞ	İLGİLİ KURULUŞ	SÜRE	AÇIKLAMA
3.1	Üniversiteler ve araştırma kurumlarında yürütülen bilimsel çalışmaların, Türk Kimya Sektörünün ihtiyaç duyduğu Ar-Ge ve yenilikçi faaliyetlere yönelik yapılması sağlanarak, gerek sektörde gerekse üniversitelerde, hedeflenen bilinç uyandırılacaktır.	Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı	YÖK TÜBİTAK Üniversiteler Meslek Örgütleri	2015 SONU	Sanayide çalışan mühendis ve kimyagerlerin çalıştıkları alanda yüksek lisans ve doktora yapmalarının özendirilmesi sağlanacak ve bu konuda teşvikler artırılabilecek, Kimya ve ilgili alanlarda yüksek lisans ve doktora tezlerinin sektöre doğrudan katma değer sağlayacak şekilde hazırlanması özendirilecek, Tez havuzları oluşturularak, tez seçiminde firma problemleri dikkate alınacaktır. Üniversitelerde, sanayicilerin sorunlarını yönlendirecek temas noktaları (Sanayi Ar-Ge Ofisi) kurulacak ve sanayicinin bu temas noktalarına kolayca ulaşabilmesi sağlanacaktır.
3.2	Türk Kimya Sektörünün gelişmesine önemli katkı sağlayacak yerli hammadde kaynaklarına dayalı yüksek katma değerli ürün üretimine yönelik Ar-Ge yatırımları konusunda öncelikler belirlenerek, dünya ile rekabet edebilecek kimya alt sektörleri tespit edilecektir.	Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Kalkınma Bakanlığı Ekonomi Bakanlığı TÜBİTAK BOREN Üniversiteler Meslek Örgütleri Kimya Sektör Platformu	2014 SONU	Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından yürütülen sanayi envanteri, çalışmalarının tamamlanmasına müteakip, Ar-Ge faaliyetleri gerçekleştirilecek kimya sanayi alt sektörlerinin belirlenmesi işlemlerinin, 2 yıl içerisinde tamamlanması sağlanacaktır.
3.3	Üniversite-sanayi arasında Ar-Ge'ye yönelik işbirliğinin yapıldığı teknokentlerin, kimya sanayinin yoğun olduğu bölgelerde ve/veya kimya ihtisas organize sanayi bölgelerinde sayıları artırılacak ve geliştirilecektir.	Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı	Kalkınma Bakanlığı KOSGEB Ekonomi Bakanlığı Üniversiteler TÜBİTAK BOREN	2015 SONU	Kimya ihtisas sanayi bölgelerinde kurulmuş bulunan teknoparklar incelenerek, kimya alanında potansiyeli olanların bu alanda özelleşmeleri için tedbirler alınacaktır. Kimya ihtisas sanayi bölgesi bulunduğu halde teknoparkı olmayan bölgelerde, sanayicimizi üniversitemizle buluşturacak teknokentlerin kurulması yönünde çalışmalar yapılacaktır.
3.4	Dünyada Ar-Ge faaliyetleri ile öne çıkmış, kimya sanayinde lider, ülke ve kurumların uygulamaları model alınacak ve nitelikli Ar-Ge elemanlarının Türkiye'ye göçü özendirilecektir.	Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı	Maliye Bakanlığı TÜBİTAK Üniversiteler	2016 SONU	Söz konusu yetişmiş uzmanların teknokentlerde, üniversitelerde, TÜBİTAK'ta istihdam şartları iyileştirilerek, projenin hayata geçirilmesi sağlanacaktır.

3.5	Üniversite ve araştırma kurumu mensupları tarafından gerçekleştirilen buluşlar için, araştırmacı ve üniversite arasında yapılacak sözleşme ile patent kullanım hakkı üniversite ve araştırma kurumlarına verilecek ve bu kurumlarda patent ve diğer fikri haklarla ilgili işleri takip etmekle görevli, Fikri ve Sınai Mülkiyet Hakları destek büroları kurulacaktır.	Türk Patent Enstitüsü	YÖK Üniversiteler TÜBİTAK	2016 SONU	Üniversiteler ve sanayiciler, kimya sektöründe alınabilecek patentler konusunda, bilinçlendirilecek ve teşvik edilecektir.
3.6	Destekler konusunda firmalar bilinçlendirilecektir.	Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı	Maliye Bakanlığı Ekonomi Bakanlığı KOSGEB TOBB Kimya Sektör Platformu Kalkınma Ajansları TTGV TÜBİTAK	SÜREKLİ	Kimya sektöründe faaliyet gösteren firmaların devlet desteklerinden azami ölçüde yararlanmasını sağlamak amacıyla, sivil toplum kuruluşları ile işbirliği içerisinde bilgilendirme ve eğitim seminerleri düzenlenecektir.
3.7	Kamu koordinasyonunda "Ulusal Odak Projeleri" oluşturulacak ve desteklenecektir.	Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı	TÜBİTAK KOSGEB TTGV TOBB İKMİB Ekonomi Bakanlığı	2014 SONU	Ülkemizin dünya genelinde rekabet üstünlüğü sağlayabileceği öngörülen alanlarda, ilgili tarafların uygun kaynakları harekete geçirilerek, ulusal odak projeleri gerçekleştirilecektir.

HEDEF 4: Kimya sektörünün her kademesi için; nitelikli, eğitilmiş, teknoloji ve kalite bilincini özümsemiş, insan gücü yetiştirilmesi.

NO	EYLEM ADI	SORUMLU KURULUŞ	İLGİLİ KURULUŞ	SÜRE	AÇIKLAMA
4.1	Sektörün ihtiyaç duyduğu alanlarda meslek standartları oluşturulacak, eğitim programları açılacak ve eğitim alan kişiler belgelendirilecektir.	Mesleki Yeterlilik Kurumu	Milli Eğitim Bakanlığı Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı YÖK TOBB Kimya Sektör Platformu TISK	2016 SONU	32 adet meslek standardının oluşturulması ve oluşturulan standartlarla ilgili eğitim programlarının hayata geçirilmesi,
4.2	Türk Kimya sektörü için, dünya ile rekabet edecek, yüksek teknolojiyi kullanarak yerli hammaddeye dayalı çalışmalar ortaya koyacak doktoralı elemanların ve yeterli Ar-Ge personelinin yetiştirilmesi teşvik edilecek, yarı zamanlı lisansüstü eğitim ve yarı zamanlı çalışma yaygınlaştırılarak, kamu tarafından ödüllendirilmesi sağlanacaktır.	YÖK	Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Maliye Bakanlığı Milli Eğitim Bakanlığı KOSGEB Kimya Sektör Platformu TOBB TUBİTAK	2014 SONU	Mezun kalitesinin yükseltilmesi için, ilgili bölüm kontenjanlarının altyapı ve eğitim kadrosu yeterli olmadan artırılmaması, gerektiğinde azaltılması, Üniversitelerin son sınıflarında uzmanlaşmaya gidilmesi yönünde çalışma yapılması, Öğretim üyesi yetiştirme sürecinde, bir süre sektörde çalışılmasının; akademik yükselmelerde, teknik makaleler ve patent alımlarının teşvik edilmesi, Doktor unvanına sahip yeterli sayıda araştırmacı yetiştiren üniversitelere ek kaynaklar sağlanması; dünyada bu tür teşviklerin nasıl verildiğinin araştırılması ve örnek alınması, Sektörde Ar-Ge amaçlı çalışacak doktoralı personel maaşlarının, teşvikler kapsamında desteklenmesi, Tezlerden kaynaklanan uygulama ve alınan patent sayısının izlenmesi, Yüksek lisans ve doktora unvanına sahip araştırmacıların ortaya koymuş olduğu uygulanabilir patent sayısının takip edilmesi ve sanayici ile işbirliği yapılması yönünde çalışmalar yapılacaktır.
4.3	Kimya Sektöründe mevcut iş gücü eğitim ihtiyaçları doğrultusunda işbirlikleri geliştirilecektir.	Milli Eğitim Bakanlığı	Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Maliye Bakanlığı KOSGEB Üniversiteler İSGÜM Kimya Sektör Platformu	2015 SONU	Eğitim talep eden firmalar belirlenerek, eğitim standartları geliştirilecek, geliştirme ve uyum kursları düzenlenecektir.

4.4	İhtiyaç duyulan elemanları karşılayabilecek şekilde meslek lisesi ve meslek yüksek okulları açılması ve/veya mevcut olanların kapasitelerinin artırılması, bu alanda alt yapıların güçlendirilmesi ve kamu-özel sektör dayanışmasının tesisi sağlanacaktır.	Milli Eğitim Bakanlığı	Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı TSE Mesleki Yeterlilik Kurumu ve Yetkilendirdiği Kuruluşlar YÖK	2015 SONU	Sanayicinin insan kaynakları konusundaki ihtiyaç ve memnuniyeti belirli aralıklarla (2 yıl) anketler yapılarak ölçülecek ve anket sonuçlarına göre öncelikli alanlar belirlenecek, Beş yıl içinde kimya ve kimya sanayi ile ilgili meslek lisesi ve meslek yüksek okulu alt yapılarının iyileştirilmesi.
4.5	Lisans eğitimi kontenjanları (öncelikle kimya, kimya mühendisliği, biyomühendislik), kimya sanayi envanterine uygun olarak değiştirilecektir.	YÖK	Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı KOSGEB Kimya Sektör Platformu	2015 SONU	Kimya sektöründe belirli aralıklarla (2 yıl) anketler yapılarak, mevcut durumun tespit edilmesi ve bu tespit ışığında lisans eğitimi kontenjanlarının düzenlenmesi konusunda çalışmalar yapılacaktır.
4.6	İş sağlığı ve güvenliği, kalite yönetim sistemi standartları, çevreye uyumlu üretim, kimyasallar yönetimi, iş hukuku, veri değerlendirme, envanter kaynaklarının akılcı ve verimli kullanımı vb. konuların üniversitelerde zorunlu ders programlarına alınması sağlanacaktır.	YÖK	Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Maliye Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı (İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü) TSE KOSGEB Kimya Sektör Platformu	2015 SONU	Önerilen faaliyetler için yasal altyapının oluşturulup oluşturulmadığının belirli aralıklarla takibinin yapılması sağlanacaktır.

HEDEF 5: Güvene dayalı, paydaşların etkin katılımının sağlandığı, ortak hedeflere yönelebilecek işbirliği ortamı oluşturulması.

NO	EYLEM ADI	SORUMLU KURULUŞ	İLGİLİ KURULUŞ	SÜRE	AÇIKLAMA
5.1	AB Çerçeve ve CIP programlarından kimya sanayicilerinin daha fazla katkı alması için, sanayi ve üniversitelerde bilinç artırılacak ve kapasite güçlendirilecektir.	Kimya Sektör Platformu	Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Sağlık Bakanlığı Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Ekonomi Bakanlığı Kalkınma Bakanlığı TÜBİTAK Meslek ve Sivil Toplum Kuruluşları	SÜREKLİ	Kullanılan kaynakların her yıl kademeli olarak artırılması sağlanacaktır.
5.2	Kamu kurumları arasındaki işbirliğinde yetki çatışma noktaları tespit edilecektir.	Kimya Sektör Platformu	İlgili Kamu Kurum ve Kuruluşları TOBB	2013 SONU	2013 sonuna kadar çalışma raporu yazılıp, çatışan noktalar tespit edilerek, çözüm konusunda eylem planı hazırlanacaktır.
5.3	Kimya Sektörü ile ilgili yapılacak düzenlemelerde sektör görüşleri etki analizlerinde dikkate alınacak, söz konusu çalışmaların gerekli görülen bölümleri sektörle paylaşılacaktır.	Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı	İlgili Kamu Kurum ve Kuruluşları Meslek ve Sivil Toplum Kuruluşları	SÜREKLİ	Farkındalık yaratarak, kamu çalışanlarının bu konuda bilinçlendirilmesi sağlanacaktır.
5.4	4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamındaki idarelerin gerçekleştirdiği alımlarda katılımı artırmak üzere, idarelerin teknik şartname hazırlama kapasiteleri yükseltilecektir. Ayrıca anılan kanunun 63'üncü maddesi çerçevesinde yerli malına fiyat avantajı sağlanmasına yönelik stratejinin saptanması amacıyla, sektör paydaşlarıyla işbirliği içinde alım stratejileri oluşturulacaktır.	Kamu İhale Kurumu	Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Maliye Bakanlığı Ekonomi Bakanlığı Sektörel Sivil Toplum Kuruluşları TOBB	SÜREKLİ	Kamu ihalelerinde teknik şartname hazırlama konusunda eğitimler verilerek, kurumsal kapasiteleri güçlendirilecek, Kimya sektöründe kullanılabilir yerli malı ürünlerin paydaşlarla birlikte belirlenecek, Kamu ihalelerinde yerli malı kullanımının desteklenmesi amacıyla yerli malına fiyat avantajı sağlanması ve bunun avantaj kriterlerinin paydaşlarla birlikte tespit edilmesi yönünde çalışmalar yürütülecektir.

5.5	Devletin bünyesinde olan laboratuvarlar ve TÜRKAK tarafından akredite edilen laboratuvarların kimyasal maddeler konusundaki faaliyetleri gözden geçirilecek ve kimyasallar yönetimi konusunda kullanımları desteklenecektir.	Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı	Avrupa Birliği Bakanlığı Sağlık Bakanlığı Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı TSE KOSGEB TÜRKAK	2013 SONU	TÜRKAK tarafından envanteri yapılan kamu laboratuvarlarının kapasiteleri gözden geçirilerek, eksiklikleri belirlenecek ve kimya alanında çalışan laboratuvarların kapasiteleri güçlendirilecek, TÜRKAK tarafından akredite edilen laboratuvarların gözden geçirilmesiyle, kimya alanında çalışan laboratuvarlar belirlenecek ve koordinasyon sağlanarak, gereksiz duplikasyonlar minimize edilecek, bu laboratuvarların kimyasallar konusunda çalışmalar desteklenecektir. Kamu ve özel laboratuvarların CLP konusunda çalışmalarının teşvik edilmesi temin edilecektir.
-----	--	--------------------------------------	--	--------------	--

HEDEF 6: Yerli ürünlere yönelik talep yaratılarak, dış ticaret dengesinin ülke lehine dönüştürülmesi.

NO	EYLEM ADI	SORUMLU KURULUŞ	İLGİLİ KURULUŞ	SÜRE	AÇIKLAMA
6.1	Pazar araştırmasına paralel olarak yapılan sektörel ticaret heyetleri ve alım heyetleri geliştirilecek ve yaygınlaştırılacaktır.	Ekonomi Bakanlığı	Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı İlgili Sektörel İhracatçı Birlikleri	2016 SONU	Yapılan, yerinde pazar araştırmalarına göre tespit edilen ülkelere, İhracatçı Birlikleri ve diğer işbirliği kuruluşları ile birlikte sektörel ticaret ve alım heyetleri gerçekleştirilecektir.
6.2	İhracat pazar kaybı yüksek olan ülke ve ürün grupları için özel tedbirler belirlenecektir.	Ekonomi Bakanlığı	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu İstanbul Maden ve Metal İhracatçı Birlikleri Özel Sektör	SÜREKLİ	Yılda bir sektörel sivil toplum kuruluşları ve pazar kaybı yüksek olan alt sektör temsilcileri ile toplantılar yapılacaktır.
6.3	Kimya sektöründe çevre duyarlılığı ile ilgili projeler hazırlanacaktır.	TOBB	İlgili Kamu Kurum Ve Kuruluşları Sektörel Sivil Toplum Kuruluşları	2015 SONU	Kimya sektörünün çevre ve insan sağlığı üzerine etkileri konusunda ihtiyaç duyulan proje başlıkları belirlenerek, yapılacak projelerle kamuoyunun bilgilendirilmesi sağlanacaktır.
6.4	Ticaret müşavirlikleri ile işbirliği artırılacaktır.	Ekonomi Bakanlığı	İlgili Sektörel İhracatçı Birlikleri	SÜREKLİ	Hedef ülkelerde kimyasal madde ve ürünlerine yönelik mevzuatlar hakkında bilgi alınması sürecinde, ilgili Ticaret Müşavirliklerinden faydalanılacak ve edinilecek bilgilerin ışığında doğacak fırsatlar sektörde faaliyet gösteren sivil toplum örgütlerine gönderilecek veya bültenlerle duyurulacaktır.

6.5	Yeni pazarlar araştırılacak, mevcut pazarlarda ihracat payı artırılacaktır.	Ekonomi Bakanlığı	İlgili Sektörel İhracatçı Birlikleri	2016 SONU	2023 ihracat hedeflerine ulaşabilmek amacıyla 2013 yılında belirlenecek hedef ülkelerde, 2013-2016 yılları arasında yerinde pazar araştırmaları, sektörel heyetler, sektörel fuarlar ile alım heyetleri düzenlenecektir.
6.6	Pazarlama faaliyetleri ve yeni pazarlama stratejiler geliştirilerek, ürün ve ülke grubuna göre hareket planları yapılacaktır.	Ekonomi Bakanlığı	İlgili Sektörel İhracatçı Birlikleri Kimya Sektör Platformu TOBB Sektörel Sivil Toplum Kuruluşları	2016 SONU	Pazarlama faaliyetleri, ürün ve ülke gruplarına göre belirlenecek stratejiler kapsamında gerçekleştirilecektir.
6.7	Firmaların ihracatta pazarlama ile ilgili becerilerinin geliştirilmesi amacıyla eğitim ve bilinçlendirme çalışmaları yapılacaktır.	Ekonomi Bakanlığı	İlgili Sektörel İhracatçı Birlikleri	2015 SONU	Söz konusu çalışmaların ihracata yönelik strateji belirlenmesi, pazar bölümlendirilmesi ve pazar bölümüne uygun ürün özelliklerinin belirlenmesi, pazar araştırması yapılması, dağıtım kanalları seçimi, tanıtım yöntemleri gibi konuların yer alabileceği şekilde; kimya sektörünün ağırlıklı olduğu illerimizde yapılması sağlanacaktır.

EK 1- STRATEJİ BELGESİNİN TEMEL POLİTİKA BELGELERİ İLE İLİŞKİSİ

Küreselleşme, hızla gelişen ve yaygınlaşan bilgi ve iletişim teknolojilerinin de katkısıyla, ülkelerin ekonomik ve sosyal gelişmelerini önemli ölçüde etkilemektedir. Bu süreçte, gerek organizasyon yapılarında gerekse iş yapma biçimlerinde büyük bir değişim gerçekleşmektedir. Geçmişte üretim yapısının ve uluslararası sermayenin akış yönünün belirlenmesinde etken olan ucuz işgücü ve hammadde bolluğu gibi geleneksel faktörler önemini yitirirken; etkin işleyen bir piyasa mekanizmasına, kurumsal yapıya, gelişmiş bir teknolojik ve ticari altyapıya sahip olmanın ve pazarın değişen ve gelişen tercihlerini yakından izleyebilmenin önemi artmıştır. Uluslararası piyasalarda uzmanlaşmaya ağırlık veren, üretim teknolojisini ve yenilik yaratma kapasitesini geliştirebilen ülkeler mal ve hizmet üretiminde giderek daha bilgi yoğun ve yüksek katma değer getiren bir yapıya geçiş yapabilmektedir.

Teknolojik gelişmenin artan hızı, insanların yaşam biçimlerini ve ilişkilerini derinden etkilemektedir. Küresel bir perspektif kazanmanın ötesinde, çok hızlı bir bilgi erişimi olanağına kavuşulmuş olması, coğrafyayı, sınırlayıcı bir unsur olmaktan neredeyse çıkarmıştır. Gelişmekte olan ülkelerin, küresel ortamda rekabetçi konumlarını sürdürebilmeleri ve güçlendirebilmeleri; büyümelerini verimlilik artışlarına dayandırmalarına ve yeni mukayeseli üstünlük alanları yaratabilmelerine bağlıdır. Bu doğrultuda, yenilikçiliğe önem verilmesi, bilim ve teknoloji kapasitesinin artırılması, beşeri sermayenin geliştirilmesi, bilgi ve iletişim teknolojilerinin etkin biçimde kullanılabilmesi büyük önem taşımaktadır.

Türkiye Kimya Sektörü Strateji Belgesi ve Eylem Planı; dünyada ve ülkemizde değişen ekonomik ve sosyal koşullar, Dokuzuncu Kalkınma Planı Stratejisi (2007–2013), Orta Vadeli Program (2010–2012), 2010 Yılı Programı, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı 2010–2014 Stratejik Planı ve Türkiye Sanayi Stratejinde yer alan temel ilkeler, vizyonlar, amaçlar ve hedefler dikkate alınarak hazırlanmıştır.

Bu belge, Dokuzuncu Beş Yıllık Kalkınma Planı (2007–2013) ve Orta Vadeli Plan gibi üst politika belgelerinde yer alan, **“Rekabet Gücünün Artırılması, İstihdamın Artırılması, Beşeri Gelişme ve Sosyal Dayanışmanın Güçlendirilmesi, Bölgesel Gelişmenin Sağlanması, Kamu Hizmetlerinde Kalitenin ve Etkinliğin Artırılması”** şeklindeki gelişme eksenlerine büyük ölçüde katkı sağlayarak; Türkiye ekonomisine ilişkin geçmiş dönemdeki gelişmeler ile mevcut ekonomik ve sosyal gelişmeler dikkate alınarak hazırlanan Dokuzuncu Kalkınma Planının, **“istikrar içinde büyüyen, gelirini daha adil paylaşan, küresel ölçekte rekabet gücüne sahip, bilgi toplumuna dönüşen ve AB’ye üyelik için uyum sürecini tamamlamış bir Türkiye”** olarak belirlenen vizyonunun oluşmasına yardımcı olacaktır.

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı 2010–2014 Stratejik Planı’nda Bakanlığın vizyonu, **“Girişimciliğe, yenilikçiliğe ve yüksek katma değerli teknoloji üretimine dayalı ekonomik yapısıyla, Avrasya’nın mal ve hizmet üretim üssü haline gelen ve dünyanın en gelişmiş on ülkesi içinde yer alan bir Türkiye’nin oluşumunda öncü olmak”** şeklinde belirlenmiştir. Bu vizyona ulaşmaya yönelik

amaçlardan biri de **“Türkiye’nin küresel rekabet edebilirliğinin en üst seviyeye çıkarılmasına ve sanayi ve ticaret alanlarında yapısal dönüşümün sağlanmasına yönelik olarak, ulusal politikalar doğrultusunda, kamu kuruluşları, üniversiteler ve özel sektörle işbirliği içinde politikalar ve strateji oluşturmak, uygulanmasını sağlamak, izlemek ve değerlendirmektir.”** Kimya Sektörü Strateji Belgesi bu amaca hizmet ederken; belgede yer alan altı hedef, hem Bakanlığımızın hem de Türkiye Sanayi Stratejisinin **“Orta ve yüksek teknoloji ürünlerde Avrasya’nın üretim üssü olmak”** vizyonunun gerçekleşmesine katkıda bulunacaktır.

Hazırlanan bu belge ile, 2010 yılı programının 58. politika önceliği altında yer alan tedbir 126 ile Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığına verilen, sanayide sektörlerin rekabet gücünün artırılması amacıyla sektörel stratejilerin ve eylem planlarının hazırlanması görevi de yerine getirilmiş olacaktır.

EK 2- BELGE HAZIRLAMA ÇALIŞMALARINI KATILIMCI LİSTESİ

KAMU KURULUŞLARI
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
MALİYE BAKANLIĞI
SAĞLIK BAKANLIĞI (TÜRKİYE İLAÇ VE TIBBİ CİHAZ KURUMU)
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI (ÇEVRE YÖNETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ)
KALKINMA BAKANLIĞI
HAZİNE MÜSTEŞARLIĞI
EKONOMİ BAKANLIĞI
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
GÜMRÜK VE TİCARET BAKANLIĞI
TÜRK STANDARTLARI ENSTİTÜSÜ
TÜBİTAK -MAM
KOSGEB
İHRACATI GELİŞTİRME ETÜD MERKEZİ
EXİMBANK
ÜNİVERSİTELER
GAZİ ÜNİVERSİTESİ FEN EDEBİYAT FAKÜLTESİ KİMYA ANABİLİM DALI
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ KİMYA MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ
EGE ÜNİVERSİTESİ MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ KİMYA MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ
ANKARA ÜNİVERSİTESİ MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ KİMYA MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ
ANADOLU ÜNİVERSİTESİ MÜHENDİSLİK MİMARLIK FAKÜLTESİ KİMYA MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ
MARMARA ÜNİVERSİTESİ MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ KİMYA MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ
FATİH ÜNİVERSİTESİ KİMYA BÖLÜMÜ
İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ KİMYA METALURJİ FAKÜLTESİ KİMYA MÜHENDİSLİK BÖLÜMÜ

SİVİL TOPLUM ÖRGÜTLERİ
TÜRKİYE KİMYA SANAYİCİLERİ DERNEĞİ
KİPLAS İŞVERENLERİ SENDİKASI
MADENİ YAĞ PETROL ÜRÜNLERİ SANAYİCİLERİ DERNEĞİ
TARIM İLAÇLARI SANAYİCİ İTHALATÇI VE TEMSİLCİLERİ DERNEĞİ
TÜRK PLASTİK SANAYİCİLERİ ARAŞTIRMA GELİŞTİRME VE EĞİTİM VAKFI
BOYA SANAYİCİLERİ DERNEĞİ
TÜRKİYE KİMYA DERNEĞİ
KİMYA MÜHENDİSLERİ ODASI
AKDENİZ İHRACATÇILAR BİRLİĞİ
TÜRKİYE İHRACATÇILAR MECLİSİ

